

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Dobrovolnický turismus jako cesta k autentické existenci

Bakalářská práce

Autor: Valerie Kahudová
Studijní program: B6107 Humanitní studia
Studijní obor: Transkulturní komunikace
Vedoucí práce: Mgr. Macek Petr, Ph.D.
Oponent práce: ThLic. Bouma David, Th.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Valerie Kahudová

Studium: P16P0243

Studijní program: B6107 Humanitní studia

Studijní obor: Transkulturní komunikace

Název bakalářské práce: **Dobrovolnický turismus jako cesta k autentické existenci**

Název bakalářské práce AJ: Volunteer tourism as a way towards authentic existence

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce má za cíl prohloubit porozumění motivací vycestovat v rámci dobrovolnického turismu, který je alternativním typem moderního turismu. Konkrétněji se snaží zodpovědět, jaké benefity mezinárodní dobrovolníci spatřují v dobrovolnickém turismu. Táže se, zda za touhou po cestování nestojí existenciální situace pozdně moderní společnosti. Proto uplatňuje teoretické koncepty hledání existenciální authenticity v turismu a propojuje je s dosavadním výzkumem motivací v dobrovolnickém turismu. V bakalářské práci je použit kvalitativní výzkum ve formě rozhovorů s mezinárodními dobrovolníky, kteří v té době dobrovolničili na území Rumunska v rámci programu Evropského sboru solidarity.

BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992.
BROWN, Lorraine. *Tourism: A catalyst for existential authenticity*. *Annals of Tourism Research*. 2013, 40.
DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010.
CHORVÁT, Ivan. *Cestovanie a turizmus v zrkadle času*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2007.
KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. *Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand*. *Annals of Tourism Research*. 2017, 65.
MACCANNELL, Dean. *The tourist: A new theory of the leisure class*. Berkeley, University Of California, 1999.
PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019.
WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000.

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Oponent: ThLic. David Bouma, Th.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.3.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 13. 4. 2021

Poděkování

Děkuji Mgr. Petru Mackovi, Ph.D. za ochotu vést moji bakalářskou práci, za mnoho cenných rad při jejím vypracování, podporu a také za trpělivost po celou dobu vedení práce. Zároveň bych ráda poděkovala všem respondentům, díky nimž jsem mohla zpracovat celou výzkumnou část. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině, přátelům a partnerovi, kteří mě během psaní práce i během celého studia podporovali.

Anotace

KAHUDOVÁ, Valerie. *Dobrovolnický turismus jako cesta k autentické existenci*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. s. 67. Bakalářská práce.

Práce má za cíl prohloubit porozumění motivací vycestovat v rámci dobrovolnického turismu, který je alternativním typem moderního turismu. Konkrétněji se snaží zodpovědět, jaké benefity mezinárodní dobrovolníci spatřují v dobrovolnickém turismu. Táže se, zda za touhou po cestování nestojí existenciální situace pozdně moderní společnosti. Proto uplatňuje teoretické koncepty hledání existenciální autenticity v turismu a propojuje je s dosavadním výzkumem motivací v dobrovolnickém turismu. V bakalářské práci je použit kvalitativní výzkum ve formě rozhovorů s mezinárodními dobrovolníky, kteří v té době dobrovolničili na území Rumunska v rámci programu Evropského sboru solidarity.

Klíčová slova: dobrovolnický turismus, existenciální autenticita, Evropský sbor solidarity, Rumunsko

Annotation

KAHUDOVÁ, Valerie. *Volunteer tourism as a way towards authentic existence*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové 2021. 67 pp. Bachelor degree Thesis.

The work aims to deepen the understanding of the motivation to travel in volunteer tourism, which is an alternative type of modern tourism. Specifically, it seeks to answer the benefits that international volunteers find in volunteer tourism. It asks if the existential situation of late modern society is behind the desire to travel. Therefore, it applies the theoretical concepts of searching for existential authenticity in tourism and connects them with existing research on motivation in volunteer tourism. The qualitative research is used in the bachelor's thesis in form of interviews with international volunteers, who at the time volunteered in Romania through the European Solidarity Corps program.

Key words: volunteer tourism, existential authenticity, European Solidarity Corps, Romania

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Antropologie turismu	11
2.1. Vymezení dobrovolnického turismu.....	12
2.2. Turismus jako moderní fenomén	13
3. Turismus a hledání autenticity	15
3.1. Turismus jako alternativa k neautentickému každodennímu životu.....	15
3.2. Různé konceptualizace autenticity.....	19
3.2.1. Autenticita jako pravost či reálnost artefaktů, událostí nebo lidského chování.....	19
3.2.2. Existenciální přístup k autenticitě.....	22
4. Mezinárodní dobrovolnictví: existenciální autenticita a sebedarování	26
4.1. Darování a dobrovolná služba: Transkulturní perspektiva	32
5. Kontext dobrovolné služby v Rumunsku	35
5.1. Charakteristika Rumunska	35
5.2. Charakteristika programu Evropského sboru solidarity.....	36
6. Metodologie výzkumu.....	38
6.1. Kvalitativní výzkum.....	38
6.2. Cíl výzkumu.....	38
6.3. Struktura otázek	39
6.4. Získávání a zaznamenávání dat.....	39
6.5. Metoda analýzy dat	40
6.6. Charakteristika respondentů.....	42
7. Výzkumné šetření.....	43
7.1. Motivace: Touha po autenticitě	43
7.2. Promítnutí koronaviru do motivací a benefitů dobrovolnického turismu... 45	
7.2.1. Obtíže se začleněním do místní komunity.....	45

7.2.2. Příležitost (vy)cestovat	46
7.3. Benefity: Dlouhodobě podnětné a svobodné prostředí.....	47
7.3.1. Svobodnost a nemonotónnost fyzického prostředí.....	47
7.3.2. Sdílení jinakosti jako výzva.....	49
7.3.2.1. Sebereflexe a přehodnocení způsobu života.....	50
7.3.2.2. Ustanovení si svých hodnot a priorit	52
7.3.2.3. Zlepšení si svých dovedností.....	54
7.3.2.4. Obecná úzkost vrátit se zpět	55
7.3.3. Zažívání vzájemnosti.....	56
7.3.3.1. Vzájemnost mezi dobrovolníky.....	56
7.3.3.2. Být součástí místní komunity	57
7.3.3.3. Porozumění rumunské kultuře.....	58
7.3.3.4. Ze zaměření na sebe k zaměření na ostatní: Transkulturní perspektiva	59
8. Závěr.....	61
Seznam použité literatury	63
Přílohy	
Příloha A: 19 otázek pro participanty	

1. Úvod

Cestování se stalo moderním způsobem života. V souvislosti s rozvojem moderní společnosti, která je charakteristická rozšiřováním střední třídy a volného času, se cestování stává ustavičně levnější záležitostí. Díky znalosti anglického jazyka u čím dál tím většího počtu lidí, rozvoji internetu a stále se rozšiřujícím novým možnostem turismu nás nemůže překvapit, že cestovní ruch je jedním z největších ekonomických odvětví na světě. Statistiky ukazují, že v roce 2018 počet mezinárodně letecky přepravených cestujících vystoupal na 1,4 miliardy,¹ a to především díky vzestupu střední třídy v zemích, jako jsou Čína, Indie nebo Brazílie.² Celkový počet letecky přepravených cestujících se pak ve stejném roce vyšplhal na 4,3 miliardy.³ Předpokládá se, že toto odvětví bude v následujících letech nadále růst, i když mu koronavirová krize uštedřila pořádnou ránu. Počet mezinárodních letů na rok 2020 se odhaduje na 23,1 milionů, což je ještě menší množství, než jaké bylo ve skutečnosti v roce 2004.⁴

V rámci turismu existuje široká nabídka rozmanitých turistických zážitků. V několika posledních desetiletích si turisté ze zemí s vysokými příjmy stále častěji vybírají alternativnější formy cestování. Za jedno z nejrychleji rostoucích odvětví alternativního turismu je považován dobrovolnický turismus (známý i pod názvem mezinárodní dobrovolnictví).⁵ Tento typ volnočasové aktivity do sebe současně zahrnuje jak pomoc lidem, tak cestování. Jelikož dobrovolnický turismus představuje formu cestování, je podrobně zkoumán v kontextu turismu.⁶ Zájem o tento typ turismu exponenciálně vzrostl v průběhu posledních třiceti let,⁷ a to jak z hlediska počtu jednotlivých účastníků, tak z hlediska počtu dobrovolnických programů,

---

¹ Srov. World Economic Forum. *Tourism Competitiveness Report 2019*. Travel and Tourism at a Tipping Point. CALDERWOOD, Lauren, SOSHKIN, Maksim, FISHER, Mike a WINBERG, Neil. Geneva: World Economic Forum, 2019, s. v.

² Srov. PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 8.

³ Srov. International Civil Aviation Organization. Annual Report 2018. *The World of Air Transport in 2018*. [online]. ©2011 [cit. 21.10.2020]. Dostupné z: <https://www.icao.int/annual-report-2018/Pages/the-world-of-air-transport-in-2018.aspx>

⁴ Srov. MAZAREANU, Elena. Number of flights performed by the global airline industry from 2004 to 2021 In: *Statista.com* [online]. 02.12.2020 [cit. 14.12.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/564769/airline-industry-number-of-flights/>

⁵ Srov. ALEXANDER, Zoë a BAKIR, Ali. Understanding voluntourism: A Glaserian grounded theory study. In BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 11.

⁶ Srov. BROWN, Sally. Travelling with a Purpose: Understanding the Motives and Benefits of Volunteer Vacationers. *Current Issues in Tourism*, 2005, 8(6), s. 484.

⁷ Srov. WEARING, Stephen. a MCGEHEE, N. Gard. Volunteer tourism: A review. *Tourism Management*. 2013, 38, s. 120.

které jsou nabízeny po celém světě.⁸ Organizace Save the Children odhaduje, že každým rokem odejde do zahraničí za dobrovolnickými účely asi 1,6 milionu lidí.⁹

Benefity vyplývající z mezinárodního dobrovolnictví se pro navštívené lokality zdají více méně jasné. Profitují jak sociálně, ekonomicky, tak environmentálně. Je však otázkou, jaké výhody dobrovolnický turismus poskytuje mezinárodním dobrovolníkům. Ty jsou nakonec pro jeho popularitu tou nejdůležitější příčinou. Tato bakalářská práce je jedním z příspěvků, který pohlíží na dobrovolnický turismus z hlediska antropologie turismu. Tážeme se, zdali dobrovolnický turismus není jednou z cest k prožívání autentické lidské existence, kterému se tím pádem lidem dostatečně nedostává v jejich každodenních životech.

Proto se tato bakalářská práce zaměřuje na téma autenticity, jež se v posledních letech stává v rámci antropologie turismu předmětem širšího akademického zájmu. Na začátku textu se věnujeme vymezení antropologie turismu a dobrovolnického turismu. Následně přiblížíme dosavadní porozumění příčinám motivace k cestování jako takovému. Práce je především postavena na Wangově existenciálním přístupu k autenticitě, podle něhož původ touhy vycestovat souvisí s existenciálními podmínkami pozdně moderní společnosti. Nicméně v práci je dán prostor i dalším přístupům k autenticitě, které se spíše navzájem doplňují, nežli vyvrací. Po teoretickém zasazení turismu do kontextu s existenciálními podmínkami pozdně moderní společnosti svoji pozornost přeneseme k dosavadnímu vědeckému výzkumu motivací mezinárodních dobrovolníků, které propojíme se zmíněným existenciálním přístupem k autenticitě. Ke konci teoretické práce spojíme dané poznatky s transkulturní perspektivou.

Na základě teoretického ukotvení práce je pak uskutečněn empirický kvalitativní výzkum ve formě rozhovorů s mezinárodními dobrovolníky, kteří působili jako dobrovolníci v době psaní této bakalářské práce v Rumunsku v rámci programu Evropského sboru solidarity. Je nutné podotknout, že empirický výzkum je zrealizován v době koronavirové pandemie, a tudíž může přinést zajímavé postřehy týkající se důsledků koronaviru na lidský život.

---

⁸ Srov. KONTOGEOGPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017. **65**, s. 1.

⁹ Srov. DUTHIE, Kate. The Evolution and Future of Voluntourism. In: *World Nomads* [online]. 09.08.2018 [cit. 28.02.2021]. Dostupné z: <https://www.worldnomads.com/responsible-travel/make-a-difference/participation/the-evolution-and-future-of-voluntourism>

2. Antropologie turismu

Ačkoliv se cestování jeví jako součást životního stylu příslušníků euroamerické civilizace, je daleko více reflektováno z pohledu ekonomického přínosu z vědeckých disciplín, jako je marketing nebo management cestovního ruchu. Obecně se na akademické půdě turismus reflektuje dvěma způsoby: profesionálním a akademickým. Obory vystavěné na profesionální perspektivě studují turismus jako průmyslové odvětví. Jejich absolventi nabývají dovednosti, jak nejefektivněji uspokojit trh cestovního ruchu. Tyto obory překypují množstvím studií a výzkumů. V sedmdesátých letech 20. století se nicméně objevila snaha překročit neteoretickou nauku, která slouží jen „praxi“, tedy pomoc podnikům vydělávat peníze.¹⁰ Studium turismu se začalo považovat za vhodný sociokulturní fenomén, který může nabídnout klíč k pochopení společenského jednání. Jde o akademický přístup, který do širé literatury a vývoje pokulhává za prvním zmíněným, nicméně obory jako antropologie, sociologie, psychologie, pedagogika, geografie, politologie a mnoho dalších přispívají k jeho vývoji ze svých hledisek.¹¹

Dotkli jsme se tématu terminologie či používání pojmů turismus a cestovní ruch. Jak už napovídají předešlé odstavce, mezi oběma výrazy existuje určitý významový rozdíl. Pojem cestovní ruch je dlouhodobě zaveden v rámci ekonomické a marketingové perspektivy. Z tohoto hlediska je při uvažování o cestování ze společenskovední perspektivy lepší používat pojem turismus, jelikož cestovní ruch omezuje význam cestování na nezávislé události vyznačující se ekonomickými aktivitami a produkty, které probíhají ve specifické lokalitě a vymezeném čase,¹² kdežto společenskovední analýzy zahrnují turismus do uvažování o kultuře, sociálních vztazích a o samotném člověku.

To, že turismus je relevantním tématem společenskovedních oborů, potvrzují i hlasy z profesionální perspektivy. Uvědomují si, že turismus není pouze ekonomický problém, ale že je to také významný nástroj pro poznávání světa a našeho místa v něm.¹³ Sami k tomuto tématu svým způsobem knižně přispívají. V českém prostředí jsou v tomto ohledu nejvýznamnější

---

¹⁰ Srov. SPODE, Hasso. Historie dějin cestovního ruchu. In: ŠTEMBERK, Jan. *Kapitoly z dějin cestovního ruchu*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov ve spolupráci s katedrou společenských věd Vysoké školy obchodní v Praze, 2012, s. 15.

¹¹ Srov. APOSTOLOPOULOS, Yiorgis et al. *The Sociology of Tourism: Theoretical and Empirical Investigations*. London and New York: Routledge, 1996, s. xii.

¹² Srov. CHORVÁT, Ivan. *Cestovanie a turizmus v zrkadle času*. Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2007, s. 19.

¹³ Srov. ŠTÝRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, s. 3.

práce Jiřího Šípka a Jiřího Štýrského, ve kterých se objevují zajímavé postřehy z pohledu antropologie a sociologie.¹⁴

Antropologie turismu se jako relativně nová subdisciplína sociokulturní antropologie se etablovala v sedmdesátých letech 20. století.¹⁵ V počátcích zrodu antropologie turismu pouze malá hrstka antropologů považovala turismus za legitimní předmět antropologického výzkumu a teoretické analýzy. Důvod odmítnutí jeho studia souvisel s míněním, že turismus je „relativně nezávazná a pro studium kultury nepříliš relevantní oblast lidských aktivit.“¹⁶ Z pohledu antropologie turismu je turismus považovaný za volnočasovou aktivitu, která se vyznačuje dočasným pobytem s disponibilními peněžními prostředky, a představuje určité vykročení z rutinního a všedního života nebo osvobození od práce.¹⁷ Podle Graburna je v antropologii turismu kladen důraz na dvě hlavní témata. Prvním je výzkum a interpretace různých forem turismu a turistických motivů k cestování, jež úzce souvisí se zkoumáním společnosti. Druhou oblastí je studium sociálního, ekonomického a kulturního vlivu turismu na hostující společnost včetně povahy vztahu mezi hostiteli a turisty.¹⁸ Tato bakalářská práce je zaměřena na první zmíněný okruh zájmu.

2.1. Vymezení dobrovolnického turismu

V antropologii turismu, který se věnuje dobrovolnickému turismu, se setkáváme s termínem „*volunteer tourist*“¹⁹ (dobrovolnický turista), který je synonymem pro označení mezinárodního dobrovolníka. Dobrovolnický turista je v antropologii turismu považován za jeden z typů turistů. Ze statistického důvodu je za zahraničního turistu považován kdokoli, kdo překročí zahraniční hranice na déle než 24 hodin a méně než na jeden rok, a to jak z obchodních, volnočasových či jiných osobních příčin, až na výjimku z důvodu pracovního poměru.²⁰

¹⁴ Jako příklad těchto prací mohou uvést: ŠÍPEK, Jiří. *Úvod do geopsychologie: svět a putování po něm v kontextu současné doby*. Praha: ISV, 2001; ŠTÝRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011; ŠTÝRSKÝ, Jiří a Jiří ŠÍPEK. *Geograficko-psychologické souvislosti cestování, turistiky a rekreace: kapitoly z geopsychologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011.

¹⁵ Srov. PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 40.

¹⁶ PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 44.

¹⁷ Srov. PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 54.

¹⁸ Srov. GRABURN, H. H. Nelson. The anthropology of tourism. *Annals of Tourism Research*. 1983, **10**(1), s. 10.

¹⁹ Srov. HAN, Heesup; MENG Bo; CHUA, Bee-Lia; RYU, B. Hyungseo a KIM, Wansoo. International volunteer tourism and youth travelers – an emerging tourism trend. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2019, **36**(5), 550.

²⁰ Srov. Department of Economic and Social Affairs: Statistics Division. *International recommendations for tourism statistics 2008*. New York: United Nations, 2010, s. 9-13.

I když neexistuje konsensus nad jednou definicí dobrovolnického turismu, je to víceméně takový typ turismu, při kterém si turista nejenže užívá cestování, ale také nabízí svůj čas ostatním lidem v dané lokalitě. Kromě termínu dobrovolnický turismus se můžeme setkat s pojmem dobrovolné služby, což je taková forma dobrovolnictví, jejíž činnost je realizovaná obvykle v zahraničí v horizontu několika měsíců až let.²¹ Stephan Wearing, který patří k nejvýznamnějším autorům věnujícím se dobrovolnickému turismu, definuje tyto mezinárodní dobrovolníky jako „turisty, kteří se zabývají dobrovolnickou činností organizovaným způsobem z rozličných důvodů, čímž podnikají dovolenou, která může zahrnovat pomoc či zmírňování materiální chudoby některých společenských skupin, obnovu určitého životního prostředí nebo výzkum týkající se aspektů společnosti či životního prostředí.“²²

2.2. Turismus jako moderní fenomén

Cestování může být bráno buď jako vrozená potřeba rekreace, nebo jako čistě moderní fenomén. Mnoho lidí může podotknout, že turistické požadavky a motivace pramení z biologických a psychologických příčin. Je přeci pravdou, že se cestování nikdy netýkalo pouze moderních společností a některé z těchto cest mohly mít určité charakteristiky, jako má současný moderní turismus (například forma úniku).²³ Cestování však v předcházejících obdobích velice málo souviselo s potěšením či relaxací a bylo více spojeno s instrumentálními, objektivními a vážnějšími cíli, píše Ivan Chorvát. Wang tvrdí, že v předmoderní společnosti nebyl turismus sociálně a kulturně přijímaným životním stylem nebo volnočasovou aktivitou. Naproti tomu, zvláště v pozdní modernitě, se turismus stal široce přijímaným jako součást života a pro mnohé se stal hluboce zakořeněným zvykem.²⁴ Krippendorf podotýká: „Člověk se nenarodil jako turista... Co dnes pohání miliony lidí odjet z jejich domova není tolik vrozená potřeba cestování... Nutkání cestovat bylo z velké části vytvořeno společností a formováno každodenním životem v moderní době.“²⁵

---

²¹ Srov. MÜLLEROVÁ, Magdalena, ed. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění – Divadelního ústavu, 2011, s. 11.

²² WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 1.

²³ Srov. CHORVÁT, Ivan. *Cestovanie a turizmus v zrkadle času*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2007, s. 9.

²⁴ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 13.

²⁵ KRIPPENDORF, Jost. *The Holiday Makers: Understanding the Impact of Leisure and Travel*. London: Butterworth-Heinemann, 1987, s. xiv.

Potom tedy turismus můžeme přičíst k vedlejším účinkům průmyslové revoluce, jež vzešla z osvícenských myšlenek. Wang však varuje před přílišným zdůrazňováním technologického pokroku jako klíčové příčiny rozvoje turismu, jelikož bychom se dopouštěli technologického redukcionismu.²⁶ Díky průmyslové revoluci se cestování stalo technicky možné pro daleko více lidí, nicméně toto vysvětlení neodpovídá na otázku, proč lidé cestují. Jinými slovy, formování motivace předpokládá vývoj určitých moderních hodnot „o zdraví, svobodě, přírodě a sebezdokonalování,“ které úzce souvisí s modernitou.²⁷ Existuje tedy odůvodněné studium motivací na základě vztahu mezi kulturou a moderností. Nicméně, i když mnoho autorů tvrdí, že modernitu nahradila postmodernita, v práci používáme termín pozdní modernita, jelikož se odkazujeme na Wangovo tvrzení, že postmoderní změny nepřekročily racionalizaci, která je charakteristická pro vznik moderní společnosti.²⁸ I když nepopíráme strukturální změny, které termín „postmodernita“ naznačuje.

Ekonomické, historické a kulturní kořeny turismu pocházejí z evropského myšlení a nelze ho univerzálně vztáhnout na mobilitu lidí jako takovou.²⁹ Urry si tohoto faktu povšiml při studiu etnických menšin ve Velké Británii, které neodjíždějí na dovolenou tak, jak to dělají „bílí“ Britové s cílem odpočinout si od každodennosti, jelikož tato aktivita nemá natolik užitečný a praktický cíl, jako je hledání práce, sloučení rodiny či její návštěva. Tuto skutečnost nelze vysvětlit pouze nižším příjmem etnických menšin na západě a rozdíly v bohatství ve světě, ale má co do činění s kulturou. Nicméně, i když turismus můžeme považovat za europocentrický koncept, nesmíme opomenout obrovský počet turistů z jiných civilizačních okruhů, především z Asie a Jižní Ameriky. Tato skutečnost souvisí s procesem modernizace, ekonomickým rozvojem a přijetím určitého životního stylu. Rozšiřování tohoto životního stylu v pozdní modernitě je zapříčiněno právě globalizací.³⁰ Proto vznik současného masového turismu lze chápat pouze v kontextu modernity. Wang toto nazývá jako „kontextualismus modernity,“³¹ z něhož lze následně hlouběji pochopit příčiny touhy cestování, která je v současnosti tak markantní.

---

²⁶ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 72.

²⁷ Srov. GRABURN, H. H. Nelson. The anthropology of tourism. *Annals of Tourism Research*. 1983, **10**(1), s. 15.

²⁸ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 16.

²⁹ Srov. URRY, John. *The Tourist Gaze (Second Edition)*. London: Sag, 2002. In: CHORVÁT, Ivan. *Cestovanie a turizmus v zrkadle času*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2007, s. 8.

³⁰ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 13.

³¹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 9.

3. Turismus a hledání autenticity

3.1. Turismus jako alternativa k neautentickému každodennímu životu

K prvním pokusům porozumět roli turismu v moderní společnosti patří esej *Ztracené umění cestování* od amerického kulturního historika Daniela Boorstina, podle něhož moderní společnost spočívá na tzv. pseudoudálostech, což je neautentická a uměle vykonstruovaná skutečnost plná přehnaného očekávání, jež lidi odvádí od pravé reality. Nicméně podle Boorstina turismus a jeho atrakce jsou součástí této neautentičnosti.³² Boorstin tvrdí, že na základě podmínek moderní společnosti, ve které žijeme, jsme svědci systematického úbytku cestovatelů a obrovského vzestupu turistů. Největší přínos z cest pak podle něho spočívá v tom, že poskytuje nový pohled na způsob bytí, který ujišťuje, že předešlý styl života nevyčerpává všechny možnosti, jak žít svůj vlastní život.³³ To však neplatí pro turisty, kteří pasivně přijímají a soudí pouze na základě toho, co jim bylo předloženo.³⁴ Boorstin tedy viní turisty a celou moderní společnost za ztracené umění cestování a jeho promarněného potenciálu poskytnout nový pohled na způsob bytí.³⁵

Další autoři, kteří turismus považují za projev neautentičnosti současné společnosti, jsou například Zygmunt Bauman či Alvin Toffler. Oba autoři turismus spojují s bezcílým chováním, které je ukázkou naší současné neklidné doby. Bauman říká, že „v neklidném světě je turismus jedinou přijatelnou formou neklidu.“³⁶ Podobně podle Tofflera je turismus bezcílým přejížděním, jehož cílem je udržet si určité životní tempo.³⁷

Na druhou stranu zde existují autoři, kteří podobně kritizují existenciální podmínky současné pozdní modernity, nicméně v turismu nacházejí alternativu k neautentickému každodennímu životu. S myšlenkou, že by turismus byl triviální a povrchní aktivitou, se neztotožňují autoři jako jsou americký antropolog Dean MacCannell, čínský sociolog Ning Wang či francouzský antropolog a sociolog Michel Maffesolli. Tito autoři se věnují kontextualizaci modernity a tvrdí, že turismus je jakousi alternativou k neautentickému každodennímu životu. Neautentičnost je podle nich zapříčiněna ambivalentností modernity.

---

³² Srov. BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992, s. 111.

³³ Srov. BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992, s. 78.

³⁴ Srov. BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992, s. 80.

³⁵ Srov. BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992, s. 77-117.

³⁶ BAUMAN, Zygmunt. *Globalizace: důsledky pro člověka*. Praha: Mladá fronta, 1999, s. 112.

³⁷ Srov. TOFFLER, Alvin. *Šok z budoucnosti*. Přeložil Stanislav MUNDIL. Praha: Práce, 1992, s. 26.

Ambivalentnost označuje tendenci jedince být psychologicky přitahován opačnými směry, jako je zažívání lásky a nenávisť ke stejné osobě, přijetí a odmítnutí, potvrzení a popření.³⁸ Wang tvrdí, že pozdní modernita je strukturálně ambivalentní, jelikož si lidé podle něho váží určitých výdobytků modernity, ale na druhou stranu ji současně nenávidí za to, jaké důsledky ve společnosti s sebou úspěch přinesl. Wang konstatuje, že v západním myšlení převážilo vyznávání principu „Logu“, který je zdrojem pořádku, systému a racionality, jelikož potírá iracionalitu, která je původcem lidského strádání. „Logos“ se však v modernitě proměnil do své instrumentálnější podoby, která je institucionalizována v rámci kapitalismu, industrialismu a formálně zracionalizované společnosti.³⁹ I když tedy modernita eliminovala tzv. „tvrdá zla“, jako jsou chudoba, politická pronásledování či utrpení, ta byla vystřídána „měkkými zly“ jako jsou pocity odcizení, ztráta společenské vzájemnosti, monotónnosti, rutina a stres.

Proto tito autoři tvrdí, že člověk vyhledává jakýsi únik z každodennosti, v němž lze pocítit prostor svobody. V tomto smyslu je podle MacCannella turismus snahou po překonání odcizenosti modernity a jejího transcendování.⁴⁰ Maffesoli o tom píše jako o návratu „puhu bloudění“. „Je to touha po vzpouře proti funkcionalitě, proti dělbě práce, proti přehnané specializaci činící z každého z nás obyčejné kolečko v průmyslovém mechanismu.“⁴¹ Je to revolta proti ustanovenému řádu, postavenému především na moderní představě, že práce je základní hodnotou realizace individua a sociální.⁴² Wang tvrdí, že na základě historické a kulturní hegemonie „Logu“ jsou emoce, životní spokojenost, potěšení a lidské štěstí přesunuty do tzv. povolených zón volného času ve formě turismu, zábavy, hry, umění či spirituality.⁴³ Tyto charakteristiky jsou atributem „Erotu“, jakéhosi druhého principu v modernitě, který je však nadvládou „Logu“ potlačován, omezován, nedoceňován a odmítán. Proto je turismus považovaný za méně ušlechtilý způsob trávení času, jenž se promítá do podřadného společenského vnímání turistů⁴⁴ nebo do samotného počátečního odmítání antropologie věnovat se studiu fenoménu turismu.

MacCannell tak dochází k závěru, že lidé v rámci normálního víceméně instrumentálního života zaměřeného na obstarávání si svého živobytí, a tudíž zažívání pocitů povrchnosti, ztráty hlubšího smyslu, odcizenosti a nepůvodnosti, se v průběhu nekaždodenních

---

³⁸ Srov. MERTON, K. Robert. *Sociological Ambivalence and Other Essays*. New York: Free Press, 1976. In: WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 16.

³⁹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 63.

⁴⁰ Srov. MACCANNELL, Dean. *The tourist: A new theory of the leisure class*. Berkeley, University Of California, 1999, s. 3.

⁴¹ MAFFESOLI, Michel. *O nomádství: iniciační toulky*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Prostor, 2002, s. 38.

⁴² Srov. MAFFESOLI, Michel. *O nomádství: iniciační toulky*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Prostor, 2002, s. 16.

⁴³ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 35-36.

⁴⁴ Viz Boorstinova cynická kritika turistů.

turistických momentů snaží vyhledávat autentické zkušenosti.⁴⁵ Podobně podle Wanga turisté vyhledávají utopický a fantazijní svět, v němž vyhledávají autenticitu ve formě konzumace určité sociální atmosféry a zážitků.⁴⁶ Podle MacCannella tedy turismus svým způsobem funguje podobně jako rituál, jelikož pod jeho vlivem spojuje víceméně stejně prožívající lidi, a tím je zdrojem společenských vztahů⁴⁷, což je základní charakteristikou rituálů.⁴⁸ Podobně Jan Kapusta nad touto tematikou polemizuje při rozebírání zásadních rysů konstrukce chování poutníka a turistů, kde nenachází tak velké rozdíly v jednání, jak by se na první pohled mohlo zdát. Turismus je jakýmsi mezním místem, liminalitou, která vystupuje do protikladu ke každodennosti.⁴⁹ Autenticita tedy vystupuje na základě moderních existenciálních podmínek jako ideál, který je jednodušší uhájit v prostoru mimo dominantní instituce vedené „Logem“.⁵⁰

Rituál „vzniká jako reakce (...) na situaci rozhodování nebo strachu, přičemž pro svou identickou opakovatelnost funguje jako stabilizátor chování.“⁵¹ Wang tvrdí, že i když turismus v pozdní modernitě umožňuje dočasnou změnu statusu quo, nakonec však funguje jako konsolidace nastoleného pořádku, jelikož se po návratu život turisty vrací zpět do předešlých poměrů.⁵² Georges Abbeele vycházející z MacCannellova pojetí o turismu píše: „Turista se zotročuje v ten okamžik, v němž se domnívá, že dosáhl největší svobody.“⁵³ Abbeele tak o turismu hovoří jako o opiátu moderních mas, který slouží k pouhé reprodukci statusu quo.⁵⁴ Turismus má v kultuře podle těchto autorů své opodstatnění. Nicméně, jak říká František Burda: „(...) není rituálu bez oběti.“⁵⁵ Usuzuje tak na základě mimetické teorie kultury, jejímž autorem je René Girard, která odhaluje, jakým způsobem se v kultuře uměle vykonstruovávají oběti, díky nimž se společnost může v průběhu konfliktu sjednotit.⁵⁶ Nicméně, odhalováním pozitivního vlivu turismu v žádném případě nemíníme zlehčovat jeho objektivní oběti, které

---

⁴⁵ Srov. MACCANNELL, Dean. *The tourist: A new theory of the leisure class*. Berkeley, University Of California, 1999, s. 14.

⁴⁶ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 70.

⁴⁷ Srov. MACCANNELL, Dean. *The tourist: A new theory of the leisure class*. Berkeley, University Of California, 1999, s. 31-33.

⁴⁸ Srov. PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 938.

⁴⁹ Srov. KAPUSTA, Jan. Poutnictví nebo turismus? Přehodnocení náboženských a sekulárních cest za nevšedností. *AntropoWebzin*. 2011, **1**.

⁵⁰ Srov. WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2), s. 358.

⁵¹ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 938.

⁵² Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 19.

⁵³ ABEELE, V. D. Georges. Sightseers: The Tourist as Theorist. *Diacritics*. 1980, **10**(4), s. 5.

⁵⁴ Srov. ABEELE, V. D. Georges. Sightseers: The Tourist as Theorist. *Diacritics*. 1980, **10**(4), s. 5.

⁵⁵ BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 262.

⁵⁶ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 262.

jsou nejvíce spojeny s životním prostředím a ohrožením všeho živého na životě, kromě komodifikace kulturního dědictví a ztížení života místních obyvatel. Sám tedy turismus končí jako ambivalence sama, konstatuje Wang, a to jako „láska“ a „nenávisť“ vůči moderním důsledkům cestovní zkušenosti.⁵⁷

Tuto myšlenku vystihuje švýcarský filozof každodenního života Alain de Botton. Ten ve své úvaze o *Umění cestování* tvrdí, že k cestování můžeme mít jakýkoliv ambivalentní vztah, ale touha cestovat je neustále s námi. Turisté se podle de Bottona nemohou spokojit s domácími obzory stejně jako křesťanští poutníci, kteří odmítají žít v padlém světě s touhou po ideálním a neposkvrněném životě.⁵⁸ Cestování je protiváhou k pocitu stagnace a stísněnosti. „Jen málo okamžiků v životě přináší silnější pocit osvobození než vteřiny, během nichž se letadlo vznese k obloze.“⁵⁹ „Neboť rychlost stoupání letadla poskytuje symbolický příklad proměny.“⁶⁰ Turismus zprostředkovává pocit možnosti, probouzí v nás přesvědčení, že se v našem životě udála zásadní změna, jež nás povznáší nad neústupnými strašáky našeho každodenního života. De Botton píše, že při pohledu na nekončící hlubiny oceánu, horizontu nebe či majestátnost hor se náš život jeví jako malinký, naše strachy a zármutky ztrácí na své intenzitě, jelikož vypadají v porovnání s tou nekonečností bezvýznamně.⁶¹ Cesty nás tak mohou oprostít od odcizení a znovu v nás probudit pocit sounáležitosti, protože na cestách lze pocítit lidskou spřízněnost a to, co nás spojuje, snadněji než za normálního dne uprostřed města.⁶²

Na základě konceptualizace modernity jsme tedy schopní do větší hloubky porozumět proč tolik lidí touží po dálavách. Turisté se dle výše zmíněných autorů snaží uniknout do nekaždodenního a jakéhosi mezního prostoru, protože jim struktura modernity nedovoluje zcela naplnit jejich lidskou podstatu v rámci každodennosti, odcizuje je od sebe samých a od ostatních lidí. Turismus podle nich vyvolává radostnější reakce, vzbuzuje okamžiky potěšení, rozkoše, spokojenosti a svobody. Přináší jakousi přirozenost, která je opakem racionality v pozdní modernitě.⁶³ Proto se tito autoři domnívají, že motivace vycestovat v nejobecnějším slova smyslu leží v touze po autenticitě. Hasso Spode říká, že turisté vyhledávají jakousi cestu do minulosti za světem, který ještě není zkažený „chladným rozumem“. Do jakéhosi domnělého

---

⁵⁷ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 20.

⁵⁸ Srov. DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 36.

⁵⁹ DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 41.

⁶⁰ DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 45.

⁶¹ Srov. DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 49.

⁶² Srov. DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 53.

⁶³ WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 59.

dětství a mládí své vlastní kultury a podobně do své vlastní biografie. Turisté odjíždí do světa, který pro ně symbolizuje opravdovost a čistotu.⁶⁴

3.2. Různé konceptualizace autenticity

I když se někteří výše zmínění autoři shodli na tom, že turisté vyhledávají autenticitu a autentické zážitky, neznamená to, že se shodují na významu samotného termínu autenticity. Proto kromě kontextualizace modernity, jež odkrývá touhu turistů po autenticitě, se musíme zaměřit i na konceptualizaci tohoto termínu, která nám odhalí odlišné porozumění tomu, co je v turismu považováno za autentické. Autenticita má v antropologické literatuře o turismu své dlouholeté místo, jelikož je považována za klíčovou kategorií turistické motivace.⁶⁵ „Autenticita představuje zásadní faktor, hodnotu nebo požadavek, který motivuje turistu k cestování a podílí se na výběru cílové destinace. Turista hledá autentické zážitky, jež se odlišují od zážitků každodenního života.“⁶⁶

Termín se začal užívat v odlišných kontextech v rámci turismu. Kvůli tomu se význam autenticity stává nejasný, mnohoznačný a obtížněji definovatelný. Steiner a Reisinger tvrdí, že v antropologii turismu existují dva základní způsoby porozumění autenticitě. Autenticita jako pravost či reálnost artefaktů, událostí či lidského chování, anebo autenticita jako stav bytí, jež turismus navozuje, a kde je člověk skutečně sám sebou.⁶⁷ Chorvát tedy tvrdí, že ve studiu autenticity existuje dichotomie. Někteří autoři se soustředí na epistemologickou zkušenost turistů, která je podle nich zdrojem autentických zážitků, jiní tvrdí, že by se autentická zkušenost turisty měla zkoumat spíše na ontologické úrovni.⁶⁸

3.2.1. Autenticita jako pravost či reálnost artefaktů, událostí nebo lidského chování

Podle Richarda Handlera a Williama Saxtona je podle tohoto přístupu autentický zážitek ten, který spočívá v pocitu turistů, že se cítí být v kontaktu s reálným světem.⁶⁹ Tom Selwyn

---

⁶⁴ Srov. SPODE, Hasso. O původu turismu. Příspěvek k historické antropologii. In: ŠTEMBERK, Jan, MANOVÁ, Miroslava a kol. *Historie a cestovní ruch – perspektivní a podnětné spojení: pocta profesoru Vratislavu Čapkovi k 85. narozeninám*. V Praze: Vysoká škola obchodní v Praze, 2008, s. 297-298.

⁶⁵ Srov. PŮTOVÁ, Barbora. Autenticita a představy v antropologii turismu. *Lidé města*, 2018, **20** (1), s. 5.

⁶⁶ PŮTOVÁ, Barbora. Autenticita a představy v antropologii turismu. *Lidé města*, 2018, **20** (1), s. 5.

⁶⁷ Srov. STEINER, J. Carol a REISINGER, Yvette. Understanding existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2006, **33**(2), s. 299.

⁶⁸ Srov. CHORVÁT, Ivan. Turista a turismus jako metafory pohybu a pobytu člověka v modernej spoločnosti. K niektorým vybraným koncepciám sociológie turizmu. *Sociální studia*, 2006, 1, s. 120.

⁶⁹ Srov. HANDLER, Richard, SAXTON, William. Dissimulation: Reflexivity, Narrative, and the Quest for Authenticity in “Living History “. *Cultural Anthropology*, 1988 **3** (3), s. 243.

tvrdí, že tento pocit kontaktu se skutečným světem pramení ze znalosti, protože turista musí být seznámen s tím, co je považováno za typické v dané lokalitě.⁷⁰ Autenticita je zakotvena v produktech turismu, jimiž mohou být například historické památky, typické jídlo, umění či oblečení. Vztahuje se i na aktivity, jako jsou festivaly, rituály nebo představení či na vlastnosti lidí a prostředí, které jsou typické pro danou oblast.⁷¹ Tento přístup k autenticitě je založený na určitém stupni legitimizace. Wang tento pohled na autenticitu dále rozlišuje na objektivní a konstruktivní přístup.⁷²

Objektivní autenticita odkazuje na autentičnost originálů.⁷³ Tento přístup „předpokládá, že existuje nezkreslený standard určující, co je nebo není originální (autentické).“⁷⁴ Kritérium autenticity spočívá v přesné prezentaci historicky a tradičně potvrzených turistických atrakcí. Tento přístup můžeme spatřit v pojetí autenticity u Boorstina nebo MacCannella. Boorstin tvrdí, že turisté svým přemrštěným očekáváním nutí místní a jejich kulturu k přeměně na neupřímné imitace sebe samých. Boorstin tedy hovoří o přeměně originálů, které jsou pro potřeby turistů významově vypreparovány.⁷⁵ Turisté podle něho zažívají predepsané dojmy a povrchní zážitky, „které jsou méněcenné v porovnání s hlubším porozuměním a důkladnějším přehledem nezávislého a vzdělanějšího cestovatele, jehož kulturní kapitál mu umožňuje hodnotit, vnímat a kontextualizovat konkrétní kulturu a její projevy.“⁷⁶ Turistické zážitky jsou tedy druhem pseudoudálostí, protože se zkušenosti z cest staly zinscenované, neautentické a bez vnitřní hloubky. Podle něho tedy pouze cestovatelé zažívají autenticitu.

Podobně i MacCannellovo pojetí autenticity souvisí s objektivním přístupem. MacCannell tvrdí, že turisté na základě neautentických podmínek modernity odchází hledat autenticitu na jiná místa a v jiných časech. Ve skutečnosti tam však nalézají pouze inscenovanou autenticitu (staged authenticity), která je pro ně vytvářena průmyslem cestovního ruchu. Svou teorii zakládá na Goffmanově rozdělení „přední“ a „zadní“ oblasti lidského chování.⁷⁷ Turistům jsou podle MacCannella předváděny turistické atrakce v „předním

---

⁷⁰ Srov. SELWYN, Tom. Introduction. In: SELWYN, Tom, ed. *The Tourist image: myths and myth making in tourism*, New York, Chichester, 1996, s. 21.

⁷¹ Srov. KONTOGEOGPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 2.

⁷² Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 47.

⁷³ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 49.

⁷⁴ KIM, Hyounggon a JAMAL, Tazin. Touristic quest for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2007, **34**(1), s. 183.

⁷⁵ Srov. BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992, s. 103.

⁷⁶ PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 47.

⁷⁷ Srov. GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebeprezentace v každodenním životě*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 1999, s. 108.

regionu“, v jakémsi pro turistické účely uzpůsobeném, nepřírozeném a neautentickém prostoru. „Zadní region“ (zákulisi) je prostor opravdového způsobu života místních, do něhož však turisty lokální obyvatelé nepouštějí. MacCannell tak touhu po autenticitě spojuje s vyhledáváním originálů, které jsou důsledkem komodifikace pouze zinscenovanou autenticitou.⁷⁸

Zastánci druhého přístupu *konstruktivní autenticity* reagují na první objektivní přístup k autenticitě, jelikož nesouhlasí s konceptem, že v sobě mají objekty a události zakotvenou inherentní autenticitu, která je navždy fixovaná v čase. Podle konstruktivistů autentičnost není odhalována, ale je výsledkem lidského přesvědčení, očekávání a preferencí. Je kulturní hodnotou.⁷⁹ Pokud tedy turista navštěvované objekty považuje za autentické, pak je jeho pohled sám o sobě skutečný bez ohledu na historickou věrohodnost.⁸⁰ Podle konstruktivistů turisté nevyhledávají objektivní autenticitu (tj. autenticitu originálů), ale symbolickou autenticitu, která má málo společné s realitou. Je spíše spojena se stereotypním obrazem turistů, jenž šíří především média a propagační materiály cestovního ruchu.⁸¹

V současnosti k tomuto účelu velice dobře fungují sociální sítě, především Instagram. Instagram, jako dominantně vizuální médium, je uzpůsobený pro sdílení fotografií, které již neodmyslitelně patří k cestování. Jeho popularita v současnosti rapidně roste, v roce 2018 přesáhl hranici 1 miliardy měsíčně aktivních uživatelů.⁸² Tato sociální síť je hojně využívána pro sdílení fotek pořízených na cestách. Fotky jsou řazené pod tzv. hashtagy označované symbolem #, které umožňují vyhledávat určitý typ fotek. V současnosti #travel (cestování) čítá 523 milionů fotek,⁸³ čímž patří mezi nejpoblárnější hashtagy na Instagramu vůbec.⁸⁴ Vliv Instagramu je na současné vnímání turistů a turismu jako takového neodmyslitelný. Například Ulrike Gretzel, který studuje tento vliv, vychází z Johna Urryho a jeho konceptu „*tourist gaze*“ (turistův pohled), což je předpojatý způsob turistického nazírání na svět, jenž je v současnosti převážně utvořen pomocí reklam a médií, nicméně má na něj vliv i historický a společenský

---

⁷⁸ Srov. MACCANNELL, Dean. Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Journal of Sociology*. 1973, **79**(3), s. 597.

⁷⁹ Srov. KIM, Hyounggon a JAMAL, Tazin. Touristic quest for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2007, **34**(1), s.183.

⁸⁰ Srov. COHEN, Erik. Authenticity and Commoditization in Tourism. *Annals of Tourism Research*. 1988, **15**(3). In: WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 53.

⁸¹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 54.

⁸² Srov. IQBAL, Mansoor. Instagram Revenue and Usage Statistics (2020). In: *Business of Apps* [online]. Datum aktualizace 30.07.2020 [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <https://www.businessofapps.com/data/instagram-statistics/>

⁸³ Všeobecně dostupná informace v aplikaci Instagram, platná ke dni 07.10.2020.

⁸⁴ Srov. NEWBERRY, Christina. The 2020 Instagram Hashtag Guide – How to Use Them and Get Results. In: *Hootsuite.com* [online]. 23. 06. 2020 [cit. 07.10.2020]. Dostupné z: <https://blog.hootsuite.com/instagram-hashtags/>

kontext.⁸⁵ Turistův pohled ovlivňuje výběr a hodnocení turistických destinací.⁸⁶ Podle Gretzela je turistův přístup náchylný ke zmanipulování.⁸⁷ Turista si totiž všímá těch věcí, které jsou mu předkládány k vidění. V praxi to pak vypadá tak, že se například na Piazza del Duomo hromadí hloučky turistů snažící se udělat jejich nejlepší fotku s katedrálou Duomo di Milano, aby ji následně zveřejnili na Instagramu, což bude působit na ostatní uživatele Instagramu, kteří již budou náchylnější navštívit Milán a obdivovat tuto italskou katedrálu jako autentickou památku. Otázka znalosti historické důležitosti této katedrály v tomto kontextu nemá skoro žádné opodstatnění.

3.2.2. Existenciální přístup k autenticitě

Na rozdíl od autenticity související s vlastnostmi objektů či událostí, které jsou buď skutečné, nebo vykonstruované, je autenticita také vázána na pocity turistů v tom smyslu, že se cítí více sami sebou v zahraničním prostředí. Tento pocit je vyvolán na základě činností a zážitků absolvovaných v rámci turistických aktivit. Turisté tak díky těmto zkušenostem nabývají pocitu, že se v podmínkách nekaždodennosti cítí daleko svobodnější, ne protože navštívené atrakce jsou autentické, ale spíše proto, že se věnují takovým činnostem, které jsou jim v každodenním životě znemožněny či omezeny.⁸⁸ Lidé tak v rámci turismu jednají mnohem autentičtěji a svobodněji než v každodenním životě.⁸⁹ Podobně tento druhý přístup k autenticitě charakterizovali i Handler a Saxton nebo Selwyn. Tito autoři tvrdí, že takto pojmávaná autenticita je spojena se zažíváním kontaktu se svým pravým já.⁹⁰ Tento přístup tedy autenticitu zkoumá na úrovni ontologie, a ne epistemologie jako u MacCannella a dalších. Wang se domnívá, že touha po existenciální autenticitě je hlavním důvodem, proč obrovský počet lidí ze západní společnosti cestuje.

Význam objektivní a konstruktivní autenticity není však Wangem popřen, jelikož lze shledat určitý vztah mezi epistemologickým zážitkem s „opravdovým“ světem a s emocionálním prožitkem, který vede k zakoušení „pravého“ já.⁹¹ To, však neznamená, že

---

⁸⁵ Srov. URRY, John a LARSEN, Jonas. *The tourist gaze 3.0*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2011, s. 2

⁸⁶ Srov. URRY, John a LARSEN, Jonas. *The tourist gaze 3.0*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2011, s. 8.

⁸⁷ Srov. GRETZEL, Ulrike. #travelselfie. A netnographic study of travel identity communicated via Instagram. In: CARSON, Susan, PENNING, Mark. *Performing cultural tourism communities, tourists and creative practices*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2017, s. 117.

⁸⁸ Srov. KIM, Hyounggon a JAMAL, Tazin. Touristic quest for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2007, **34**(1), s. 184.

⁸⁹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 70.

⁹⁰ Srov. HANDLER, Richard, SAXTON, William. Dissimulation: Reflexivity, Narrative, and the Quest for Authenticity in “Living History”. *Cultural Anthropology*, 1988 **3** (3). In: SELWYN, Tom, ed. *The Tourist image: myths and myth making in tourism*, New York, Chichester, 1996, s. 21.

⁹¹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 48.

pokud navštívíme muzeum, automaticky budeme pociťovat změny v našem prožívání sebe sama. Turisté spíše „hledají jejich pravé já **pomocí** turistických aktivit či prohlížením si předmětů.“⁹² Silný vztah je shledán mezi přírodou, pro jejíž prožívání nutně nepotřebujeme žádné znalosti. Příroda symbolizuje osvobození od strukturálního omezení společnosti a je také používána jako médium k usnadnění zažít autentické já nebo mezilidskou autenticitu.⁹³ Wang rozdělil existenciální autenticitu na intrapersonální (osobní) a interpersonální (mezilidskou) autentičnost.

Intrapersonální autenticita je zaměřena na projevy těla a tělesné pocity. Pro mnoho jednotlivců práce a každodenní role ukládají monotónní či omezené a organizované chování. V omezeném prostředí je pak následně obtížné usilovat o seberealizaci. Autentičnost našeho těla zahrnuje dva aspekty: *smyslový* a *symbolický*. První se týká zažívání kýžených tělesných pocitů. Druhý představuje takový projev těla, který vyjadřuje jedincovu osobní identitu. Jinými slovy, existenciální neautenticita nebo odcizení není jen duchovní, ale také tělesnou záležitostí.⁹⁴

V turismu tělo mění svou rutinní existenci a vstupuje do alternativního zakoušeného stavu: rekreace, smyslná potěšení, romantika, chuť, zábava, spontánnost, hravost jsou prvky existenciální autenticity.⁹⁵ V rámci turismu se tělo stává svým „subjektem“ se svým vlastním právem. Není lepšího místa, které by ilustrovalo vztah mezi zájmem o tělo a autentickým já, než kterým je pláž. Kontrola nad tělem nebo sebeovládání, které jsou uloženy sociálními strukturami nebo superegem, na pláži naprosto zanikají. Proto turismus představuje „ontologický manifest“ osobní autenticity.⁹⁶

Do symbolického zažívání intrapersonální autenticity patří turistické zážitky, které napomáhají k tzv. „sebeurčování“ vlastní identity. Tyto turistické zážitky jsou úzce propojené s dobrodružstvím. Člověk si podle své libosti zvolí aktivitu, která mu klade výzvy, jež vedou ke zkoušce sebe sama. Jde o hledání svého alternativního já. V průběhu aktivity mají účastníci pocit hlubokého zapojení, které je opakem k nadměrné předvídatelnosti monotónního života. Účastníci vycházejí z jejich tíživé, ale přesto pohodlné komfortní zóny a překonávají se. Prožívají tzv. zkušenosti „*flow*“, které je ponořují hluboko do jejich aktivity.⁹⁷ Touto zkušeností

---

⁹² WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 59.

⁹³ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 48.

⁹⁴ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 66.

⁹⁵ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 66.

⁹⁶ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 67.

⁹⁷ Srov. CSIKSZENTMIHALYI, Mihaly a CSIKSZENTMIHALYI, S. Isabella, ed. *Optimal Experience: Psychological Studies of Flow in Consciousness*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. In WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2), s. 363.

a zdoláváním nových výzev vzniká nové já. Příkladem sebeurčující zkušenosti může být například putování v zimní krajině, při které lidé opouštějí bezpečnost a ochranu svého každodenního života a setkávají se s divokými a impozantními výzvami zimní přírody. Touto činností se lidé pokouší o překonání svých horizontů. V hledání nových výzev přírody a jejím dobrodružství člověk začne přemýšlet o vztahu k sobě a svých schopnostech tvořit a ovlivňovat svůj svět, který si svými činnostmi buduje.⁹⁸

Interpersonální autenticita označuje touhu turistů po vyhledání mezilidské vzájemnosti. Turisté nehledají pouze autenticitu svého já, hledají také autentičnost mezi sebou. Prohlídka památek tak může být jen prostředníkem, kterým jsou turisté svoláni dohromady, a tím mohou zažít autentický mezilidský vztah. Turisté vyhledávají určité činnosti, aby našli rodinnou intimitu a přátelství. Interpersonální autenticita je podle Wanga zažívána buď v rámci rodinného kruhu, nebo v turistickém „společenství“. V obou případech cestování dává možnost posílení či dosažení pocitu autentické sounáležitosti a autentického vztahu MY.⁹⁹

V rámci studia turismu se ukazuje, že turisté daleko jednodušeji vytváří tato turistická „společenství“. Přesto, že by si mnoho lidí za normálních okolností každodenního života nebylo úplně blízko, je velice pravděpodobné, že v průběhu cestování k sobě začnou navzájem přistupovat sociálně rovným způsobem. To je zapříčiněno mezním prostředím, které je v průběhu cestování vytvořeno. V tomto prostředí se struktury vzniklé z institucionalizované, socioekonomické a sociopolitické pozice začnou rozpadat a rozdíly ve statusu a rolích tím pádem začnou být irelevantní. V turismu tak vzniká prostor pro pocit vzájemnosti a společné lidskosti, protože k sobě lidé přistupují přirozeně, přátelským a autentickým způsobem. Turismus je tudíž příležitostí, v níž lze relativně snadným způsobem najít nová přátelství.¹⁰⁰

Podle Wanga je existenciální autenticita stavem bytí, který je vyráběn nebo uskutečňován prostřednictvím turismu. Konstatuje tedy, že „turismus je kulturně a sociálně schválený utopický a fantazijní svět, jenž je formou konzumace určité sociální atmosféry a zážitků.“¹⁰¹ Nicméně, i když se jedná o utopický svět, pocity turistů jsou pro turisty ontologicky skutečné.¹⁰² I když je turismus fantazijním světem, přesto nám ukazuje, že je jakousi částečnou „vzpourou“. Je snahou ubránit ideál autenticity. Turismus je jakousi „protidávkou ztráty

---

⁹⁸ Srov. JIRÁSEK, Ivo a Jakub SVOBODA. *Putování a smysl života: proměna člověka v zimní přírodě*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Gymnasion, s. 116-133.

⁹⁹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 69.

¹⁰⁰ WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2), s. 364.

¹⁰¹ Srov. WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000, s. 70.

¹⁰² Srov. WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2), s. 361.

skutečného já,“ která člověka regeneruje a připravuje ho se vrátit zpět do jeho každodenního života.¹⁰³

Na Wangovu práci pak navazuje Lorraine Brownová, která převážně vychází z Heideggera a Sartra. Brownová se věnuje existenciální analýze dlouhodobějších pobytů turistů v zahraničí, a proto její poznatky mohou přispět k pochopení zkušeností z mezinárodního dobrovolnictví, které jsou příklady dlouhodobého zahraničního výjezdu. Brownová říká, že cestování nemusí sloužit pouze k náhradě autentického života. Turismus není nutno považovat pouze za jakýsi únik z každodennosti, do které se následně turista vrací „omlazený“, připravený zase na chvíli, až do další dovolené, unést svou neautentickou existenci. Podle existenciální filozofie žít autenticky znamená osvojit si a představovat své skutečné já, nikoli před ním utíkat do každodennosti a přijímat zavedené normy chování někým jiným. Pokud jednotlivci žijí způsobem, který není v souladu s jejich skutečným já, jdou cestou nejmenšího odporu a pohodlně se vzdávají tomu, čemu Heidegger říká neautentičnost nebo čemu říká Sartre „špatná víra“. Rutina spojená s každodenností nám totiž otupuje smysly a osvobozuje lidi od úzkosti čelit existenciálním otázkám, což vede v konečném důsledku k odcizení se od sebe sama.¹⁰⁴

Brownová tedy tvrdí, že turismus je jakýmsi prostředkem vyjmutí z rutiny, je touhou po autentičnosti, je vyslovením „ano“ ke konfrontaci a nahlédnutí do neznámého. Úzkost je tedy určitým společníkem autenticity. Podle Brownové však turismus není traumatickým místem. Je spíše prostorem pro reflexi, hru a volnost (Heideggerovo Spielraum), který umožní zažít okamžiky „vidění“. V tomto prostoru pak člověk může přemýšlet svobodněji nad otázkami své existence.¹⁰⁵ Podobně to takto shrnuje de Botton, který tvrdí, že turismus umožňuje lidem porozumět tomu, jak by mohl život vypadat, kdyby nebyl omezen na boj o přežití.¹⁰⁶ Cesta tak může mít na jedince transformativní vliv, kdy se pokusí změnit některé aspekty svého domácího pracovního či osobního života. Turismus tedy podle Brownové může fungovat jako katalyzátor dlouhodobých změn.¹⁰⁷ Tuto otázku dále rozvedeme v následující kapitole.

---

¹⁰³ Srov. WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2), s. 358.

¹⁰⁴ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 180-181.

¹⁰⁵ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 182-183.

¹⁰⁶ Srov. DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010, s. 9.

¹⁰⁷ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 186.

4. Mezinárodní dobrovolnictví: existenciální autenticita a sebedarování

Předmětem této kapitoly je přiblížit dosavadní výzkum vnímaných motivací a zkušeností z dobrovolné služby a propojit ho s navrhnutou touhou po intrapersonální a interpersonální existenciální autenticitě. Jak už bylo řečeno na začátku práce, zájem o dobrovolnický turismus v současnosti roste, a proto také došlo k rozšíření studia motivací nebo zkušeností z dobrovolnických aktivit.¹⁰⁸

Wearing, který patří mezi první autory zkoumající dobrovolnický turismus, tvrdí, že dobrovolnický turismus je zkušeností, která vyvolává pozitivní změny, a to nejen v lokální komunitě, ale převážně v osobním charakteru dobrovolnických turistů a jejich lepšího uvědomění si sebe sama.¹⁰⁹ Wearing, Deville a Lyons usuzují, že se člověk díky cestování může začít více soustředit na sebe sama nežli na nutnost přizpůsobení se k okolnímu prostředí.¹¹⁰ Z tohoto důvodu lze předpokládat, že dobrovolníci přijmou v rámci svého dobrovolnického pobytu chování a normy, které jsou pravdivější pro jejich já. Je proto možné, že je dobrovolnický turismus jednou z alternativ k prohloubení mezilidských vztahů a zažívání a projevení svého já, jež vede k autentičtějšímu způsobu bytí.

Existuje opravdu mizivý počet studií, které by explicitně spojovaly zážitky z dobrovolné služby s prožíváním existenciální autenticity. Na druhou stranu existuje celkem velké množství literatury, v níž je dobrovolnický turismus často spojován s výhodami, jako je posilování vlastní identity, zažívání radosti a spokojenosti, růst sebevědomí, rozvoj nových dovedností či zvýšení zájmu o sociální a environmentální otázky. I když tyto práce své výsledky s Wangovou existenciální autenticitou nespojují, docházejí obě strany k podobným poznatkům.¹¹¹ Použití existenciálního přístupu v rámci analýzy dobrovolnického turismu můžeme najít u McDonala a Wilsona. Dále uplatnění tohoto přístupu můžeme spatřit i mimo téma dobrovolnického turismu. Kim a Jamal z této perspektivy zkoumali zkušenosti festivalových návštěvníků. Podle jejich názoru se festivaly nemohou jednoduše zobecnit na povrchní a hedonistickou zábavu. Jejich analýza odhalila, jak festivalová místa představují

---

¹⁰⁸ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 1.

¹⁰⁹ Srov. WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 2.

¹¹⁰ Srov. WEARING, Stephen. a DEVILLE, Adrian. a LYONS, D. Kevin. The Volunteer's Journey Through Leisure into the Self. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 67.

¹¹¹ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

mezní místo, jež pomáhá k vlastnímu sebeurčení v pozdní modernitě. Jsou fantazijním místem, v nichž veškerá pravidla každodenního života přestávají platit. Konzumace alkoholu a jiných drog, specifické oblečení a charakteristické aktivity spojené s festivaly jsou propojeny s touhou po intrapersonální existenciální autenticitě. Interpersonální autenticita je Kimem a Jamalem sledována v tom, že na festivaly přicházejí podobně smýšlející lidé, čímž formují turistické „společenství“, jestliže aplikujeme Wangovu terminologii.

V rámci porozumění konceptu existenciální autenticity v souvislosti s benefity dobrovolnického turismu se do určité míry můžeme inspirovat prací Nicka Kontogeorgopoulose, který provedl komparaci zkušeností z dobrovolnického turismu s existenciální autenticitou. Kontogeorgopoulos prohlubuje porozumění jak intrapersonální, tak interpersonální existenciální autenticity. Intrapersonální existenciální autenticitu pak spojuje se čtyřmi základními zkušenostmi. V následujících odstavcích propojíme jeho poznatky s výsledky dalších autorů, kteří však neuplatňovali koncept existenciální autenticity v rámci výzkumu dobrovolnického turismu, ale jejich výsledky docházejí k podobným poznatkům.

Za prvé, Kontogeorgopoulos tvrdí, že dobrovolnický turismus vede jedince k lepšímu porozumění sobě samému.¹¹² Toto zjištění můžeme nalézt i u Wearinga, který tvrdí, že dobrovolnická zkušenost vede spíše k uvědomění si svých hodnot, názorů, schopností a omezení než k nabití specifických dovedností či znalostí.¹¹³ Podobně se Lepp domnívá, že dobrovolnický turismus nabízí unikátní příležitost osobnostního růstu, která je významnější než u typického turismu.¹¹⁴ Podle Wearinga, Devillea a Lyonse zkušenosti s životními alternativami umožňují cestu sebepoznání a sebepochopení, jelikož být v prostoru „jinakosti“ může povzbudit jednotlivce, aby o sobě více přemýšlel a převzal proaktivní roli ve svém rozhodování, což ho naučí být nezávislým a vyrovnaným. Dobrovolnický turismus je tak charakteristickým druhem zážitku, který je určitým způsobem investicí do sebe sama, jenž vede jedince k plnému rozvoji a vyjádření toho, kým se chce stát, což patří v životě k nejhlubší zkušenosti naplnění.¹¹⁵

---

¹¹² Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

¹¹³ Srov. WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 127-128.

¹¹⁴ Srov. LEPP, Andrew. Discovering self and discovering others through the Taita Discovery Centre volunteer tourism programme, Kenya. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 86.

¹¹⁵ Srov. WEARING, Stephen. a DEVILLE, Adrian. a LYONS, D. Kevin. The Volunteer's Journey Through Leisure into the Self. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 69.

Na druhou stranu v tomto kontextu autoři upozorňují, že taková zkušenost může člověka, který se do té doby domníval, že se znal, zneklidnit.¹¹⁶

Dále je dobrovolnický turismus považován za příležitost k sebereflexi a přehodnocení svého způsobu života, tvrdí Kontogeorgopoulos.¹¹⁷ Například Lepp došel k závěru, že na základě odlišných životních podmínek v Keni si účastníci uvědomili, jak se jejich život odlišuje od podmínek na jiném místě světa. Odlišnostmi životního prostředí a lidského chování byli dobrovolníci přinuceni předefinovat jejich vlastní pohled na život a hodnoty, které dříve přijali.¹¹⁸ Podobně Zahrová tvrdí, že dobrovolnická zkušenost vede k identifikování a přehodnocení hodnot a k uvažování o jejich změně.¹¹⁹

Otázka osobní výzvy a rozvoje je podle Kontogeorgopoulou další benefit dobrovolnické zkušenosti.¹²⁰ V této souvislosti například Lepp tvrdí, že dobrovolnické aktivity představují pro jedince výzvy, jejichž intenzita a podoba závisí na dobrovolníkově svobodné vůli.¹²¹ Z překonání výzev pramení naučení se určitých znalostí či dovedností. Wearing, jak už bylo uvedeno, zjistil, že do primárních benefitů mezinárodního dobrovolnictví nepatří osvojení si určitých znalostí či dovedností, nicméně, pokud se dobrovolníci určité dovednosti v rámci dobrovolnického projektu naučí, pak jsou jejich zdrojem sebevědomí, jelikož odpovídají tužbám a přáním dobrovolníků.¹²²

Wearing, Deville a Lyons tvrdí, že interakce dobrovolnických turistů s novým prostředím, včetně lidí, míst a aktivit jsou často tak hluboké, že neposkytují pouze experimentální a dočasnou reprezentaci nové identity, ale také mohou vést k její dlouhodobé transformaci přesahující do každodenního života.¹²³ Proto čtvrtým benefitem je podle

---

¹¹⁶ Srov. WEARING, Stephen. a DEVILLE, Adrian. a LYONS, D. Kevin. The Volunteer's Journey Through Leisure into the Self. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 63.

¹¹⁷ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

¹¹⁸ Srov. LEPP, Andrew. Discovering self and discovering others through the Taita Discovery Centre volunteer tourism programme, Kenya. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 93.

¹¹⁹ Srov. ZAHRA, Anne. Volunteer tourism as a life-changing experience. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 96.

¹²⁰ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

¹²¹ Srov. LEPP, Andrew. Discovering self and discovering others through the Taita Discovery Centre volunteer tourism programme, Kenya. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 92.

¹²² Srov. WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 128.

¹²³ Srov. WEARING, Stephen. a DEVILLE, Adrian. a LYONS, D. Kevin. The Volunteer's Journey Through Leisure into the Self. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008, s. 69.

Kontogeorgopoulose osobní transformace.¹²⁴ Tuto otázku zmiňuje Zahrová, která tvrdí, že vliv dobrovolnické zkušenosti může ovlivnit život jedince i po skončení daného dobrovolnického projektu.¹²⁵ Tuto otázku explicitně Wang nerozebírá, nicméně například Brownová, která navazuje na Wangovu teorii, považuje turismus za podnět k přijetí autentického já v „normálním“ životě, nikoli jen jako prostor pro jeho náhradu.¹²⁶ Ke změně chování jedince je však zapotřebí tzv. existenciální odvahy, jak ji nazval Heidegger. Člověk, který přijme výzvu svědomí, musí být připraven čelit úzkosti, jelikož jedincovo rozhodnutí může jít proti zavedenému pořádku.¹²⁷ Je však nutné podotknout, že ne každá změna musí zahrnovat intenzivní reformu. K zabránění života ve „špatné víře“ mohou vést i menší úpravy, například začít se věnovat nějakému koníčku apod. I když je jejich vliv menší, vyžaduje méně existenční odvahy. Přesto je však návrat k rutině mocný a lákavý, konstatuje Brownová.¹²⁸ Ačkoli se empirická část této bakalářské práce nevztahuje na rozhovory s bývalými dobrovolníky, kteří se již navrátili zpět do svého předešlého života, téma strachu z návratu zpět bude zahrnuto v empirické části.

V souvislosti s interpersonální existenciální autenticitou pak Kontogeorgopoulos tvrdí, že mezinárodní dobrovolnictví prohlubuje mezilidské vztahy.¹²⁹ Wang zmiňuje dva hlavní typy vztahů v průběhu cestování, které vytváří hlubší pouta vzájemnosti, a to rodinné a přátelské/komunitní vazby. I když se někteří autoři zajímají o benefity vycházející z dobrovolničení s rodinou, tato práce je zaměřená na program Evropského sboru solidarity, který je určen pro mládež od 18 do 30 let. Proto se zaměříme na autory, kteří rozvádějí pocity mezilidské sounáležitosti buď v okruhu mezi dobrovolníky nebo mezi dobrovolníky a lokálními obyvateli.

McDonald a Wilson porovnávají masový turismus s dobrovolnickým turismem, přičemž tvrdí, že interpersonální existenciální autenticitu je teoreticky možné zažít vždy při

---

¹²⁴ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

¹²⁵ Srov. ZAHRA, Anne. Volunteer tourism as a life-changing experience. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 96-99.

¹²⁶ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 179.

¹²⁷ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 185.

¹²⁸ Srov. BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**, s. 185.

¹²⁹ Srov. KONTOGEOURGOPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3-4.

interakcích turistů s hostiteli, nicméně ty musí být uctivé, vzájemné a upřímné.¹³⁰ Podle nich dobrovolnický turismus podporuje pocit mezilidské existenciální autenticity, protože „poskytuje určitý stupeň vzájemné výměny a interakce, které u jiných forem turismu tolik obvyklé nejsou.“¹³¹ Konstatují však, že aby se mezi dobrovolníky a lokálními obyvateli utvořily hluboké mezilidské vztahy, musí se mezinárodní dobrovolníci zříct své absolutní svobody a odstoupit od typické turistické zábavy.¹³²

Jak je zřejmé z předešlého odstavce, tvrzení, která se dají spojit s interpersonální existenciální autenticitou, jsou většinou spjatá s porovnáváním benefitů dobrovolnického turismu s tradičním turismem. Wearing tak například tvrdí, že na rozdíl od tradičního turismu benefity, které dobrovolnický turismus přináší pramení z intenzivnějších interakcí mezi dobrovolníky a lokálním prostředím,¹³³ jelikož se vztahy hostů a hostitelů neomezují na zajišťování hostových potřeb,¹³⁴ v čemž tkví radikální kritika tradičního turismu.¹³⁵ Alexander a Bakir se domnívají, že dobrovolnický turismus zahrnuje angažovanost v cestovní zkušenosti, což přesahuje komercializovaný idylický čas nabízený v rámci tradičního turismu.¹³⁶ Podobně i McDonald a Wilson označují snahy dobrovolníků přispět určitým konstruktivním způsobem lokální komunitě za odmítání odcizující činnosti jakémusi „pohlížení“ z opodál, které je podle nich charakteristické pro tradiční turisty. Tvrdí, že dobrovolnický turismus je prostorem, v němž je upuštěno od nahlížení na místní komunitu a prostředí jako na nějaký objekt. Podle nich hlavní záměr dobrovolnických turistů nespočívá ve vystavení si fotky určitého místa jako důkazu jejich dovolené. Podobně také nehledají pouze znalosti ohledně navštívené oblasti.¹³⁷ Tím se tedy ukazuje důležitost zkoumání existenciální autenticity, která je jakousi nadstavbou nad objektivním a konstruktivním přístupem k autenticitě.

---

¹³⁰ Srov. MCDONALD, Matthew a WILSON, John. Volunteer tourism: An existential perspective. In: WEARING, L. Stephen a MCGEHEE G. Nancy, ed. *International volunteer tourism: Integrating travellers and communities*. Wallingford: CABI, 2013, s. 111.

¹³¹ MCDONALD, Matthew a WILSON, John. Volunteer tourism: An existential perspective. In: WEARING, L. Stephen a MCGEHEE G. Nancy, ed. *International volunteer tourism: Integrating travellers and communities*. Wallingford: CABI, 2013, s. 111.

¹³² Srov. MCDONALD, Matthew a WILSON, John. Volunteer tourism: An existential perspective. In: WEARING, L. Stephen a MCGEHEE G. Nancy, ed. *International volunteer tourism: Integrating travellers and communities*. Wallingford: CABI, 2013, s. 115.

¹³³ Srov. WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 24.

¹³⁴ Srov. KONTOGEOGPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**, s. 3.

¹³⁵ Viz BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992.

¹³⁶ Srov. ALEXANDER, Zoë a BAKIR, Ali. Understanding voluntourism: A Glaserian grounded theory study. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 14.

¹³⁷ Srov. MCDONALD, Matthew a WILSON, John. Volunteer tourism: An existential perspective. In: WEARING, L. Stephen a MCGEHEE G. Nancy, ed. *International volunteer tourism: Integrating travellers and communities*. Wallingford: CABI, 2013, s. 112.

Kontogeorgopoulos však touhu po autenticitě spojuje s egoistickými pohnutkami. Altruismus je tedy z jeho pohledu něco jiného než autenticita. Všichni výše zmínění autoři rozeznávají altruistické motivace pomoci místní skupině a prostředí za významnou pohnutku v dobrovolnickém turismu.¹³⁸ Nicméně považují ji, podobně jako Kontogeorgopoulos, za protiklad k autenticitě, jelikož je altruismus pokládán za chování, které se podílí na společenském dobru bez vědomého úsilí o svůj vlastní prospěch.¹³⁹ Pokud se však v rámci uvažování o turismu jako alternativě ke každodennosti zamyslíme, co altruistické chování vlastně pro mezinárodní dobrovolníky znamená, pak můžeme dojít k ne tak jednoznačnému výsledku. Lee a Kim totiž tvrdí, že altruistické pohnutky odráží touhu udělat něco smysluplného v životě, podílet se na změně ve světě a povzbudit ostatní lidi.¹⁴⁰ Altruismus je tak velice úzce spjatý s touhou po sebeaktualizaci a po hlubších mezilidských vztazích, které jsou během všedního života omezeny převládajícím instrumentálním rozumem a návalem každodenních povinností, a tím zapadá do konceptu existenciální autentičnosti, která se více méně vyznačuje touhou po sebeaktualizaci. Z tohoto důvodu je vyčleňování altruismu z touhy po autenticitě podle našeho názoru problematické a nejednoznačné.

V souvislosti s altruismem si Zahrová povšimla zajímavého faktu a to, že v průběhu pobytu dobrovolníci zaznamenali určitý posun ze sebestřednosti a vlastního zájmu k soustředění se na „jiné“ a „dávání druhým“, což jejich životům dalo hlubší smysl.¹⁴¹ Je tedy pravděpodobné, že se motivy na základě benefitů dobrovolnického turismu, které jsou spjaté s možností daleko hlubšího vztahu mezi dobrovolníky a lokálními lidmi, mění. Centrum pro zodpovědné cestování proto tvrdí, že „služba není něco, co mohou dobrovolníci odškrtnout ze seznamu na dvoutýdenní dovolené – jedná se o celoživotní závazek, který může zahrnovat změnu způsobu jejich života, cestování a dávání.“¹⁴²

---

¹³⁸ Například: HAN, Heesup; MENG Bo; CHUA, Bee-Lia; RYU, B. Hyungseo a KIM, Wansoo. International volunteer tourism and youth travelers – an emerging tourism trend. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2019, **36**(5), s. 558 nebo WEARING, Stephen. *Volunteer: Tourism Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001, s. 53.

¹³⁹ Srov. HOFFMAN, L. Martin. Is altruism part of human nature? *Journal of Personality & Social Psychology*, 1981, 40(1). In: HAN, Heesup; MENG Bo; CHUA, Bee-Lia; RYU, B. Hyungseo a KIM, Wansoo. International volunteer tourism and youth travelers – an emerging tourism trend. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2019, **36**(5), s. 551.

¹⁴⁰ Srov. LEE, Kwang-Ho a ALEXANDER, C. Amanda a KIM, Dae-Young. Motivational factors affecting volunteer intention in local events in the United States. *Journal of Convention and Event Tourism*, 2013, **14**. In: HAN, Heesup; MENG Bo; CHUA, Bee-Lia; RYU, B. Hyungseo a KIM, Wansoo. International volunteer tourism and youth travelers – an emerging tourism trend. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2019, **36**(5), s. 551.

¹⁴¹ Srov. ZAHRA, Anne. Volunteer tourism as a life-changing experience. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 97.

¹⁴² BENNETT, Claire. “Learning Service.” Presented at Impact Tourism: Giving Time, Talent, & Treasure. Hosted by Center for Responsible Travel and Organization of American States, 2019. In: Center for responsible Travel. *The Case for Responsible Travel: Trends & Statistics 2019*. BRAY, H. Samantha. Washington: CREST, 2019, s. 5.

4.1. Darování a dobrovolná služba: Transkulturní perspektiva

Cítí se člověk tím víc sám sebou, čím více přijímá a čím více se daruje?¹⁴³ Tuto myšlenku lze vyjádřit i negativním vymezením: Cítí se člověk tím méně sám sebou, čím méně přijímá a čím méně se daruje? Možná, že prvopočáteční motivy k odjezdu na dobrovolnou službu mohou být opravdu sebestředné, egoistické a povrchní, i když touha po vlastní autenticitě nemůže být jednoduše odsouzena jako sebestředná a povrchní motivace. Nicméně jak z konceptu existenciální autenticity vyplývá, turismus nabízí určitý prostor, který umožňuje setkání se se sebou samým. Jakýsi mezní prostor, kde člověk přestává být strojovým kolečkem v systému, kde se může projevit naplno. Koncept interpersonální existenciální autenticity však neposkytuje jasnou odpověď na nastíněnou otázku, která vyplývá z předešlé studie dobrovolnického turismu. Odpověď na ni tedy můžeme hledat ve východisku transkulturní perspektivy, čímž je její pojetí lidské důstojnosti. Transkulturní perspektiva hledá univerzální východiska společného dialogu kultur, jenž by byl umožněn upřímnou lidskou vzájemností bez trpkého kulturního relativismu, který nechává etické otázky určitého kulturního chování stranou. Na druhou stranu také tvrdí, že cesta společné vzájemnosti není jednoduchá, jak by se z pohledu multikulturalistů a jejich představy o vytváření vzájemnosti pouhou společnou existencí kultur vedle sebe, mohlo zdát.

Transkulturní komunikace vychází z antropologicko-personalistického pohlížení na člověka. Člověk, který se setkává se svým autentickým já, se tedy z antropologicko-personalistické perspektivy setkává se svou důstojností. Jak uvádí František Burda, důstojnost jedince je něco jiného než jeho cena, která je spojená se schopnostmi, sociálním postavením, morální úrovní, pohlavím, etnickou a náboženskou příslušností apod.¹⁴⁴ Jestliže člověka hodnotíme podle jeho ceny, nazíráme na něho jako na objekt nikoli jako na subjekt našeho zájmu. Jak už bylo výše zmíněno, v průběhu cesty se kategorie spojené s cenou člověka mají potenciál rozplynout se, a tím se do popředí může dostat sama lidská důstojnost.

Podle Burdy historické a kulturní kořeny porozumění lidské důstojnosti v západní společnosti vychází (i když možná nevědomě) z křesťanského pojetí lidské přirozenosti. V křesťanské perspektivě je jakýkoliv člověk osobou s nezcizitelnou důstojností, který je stvořen k obrazu Božímu.¹⁴⁵ Člověk na jedné straně disponuje „svobodnou vůlí a rozumem – čím více

---

¹⁴³ BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 252.

¹⁴⁴ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 148.

¹⁴⁵ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 149.

je člověk svobodný a čím lépe používá rozum, tím více je sám sebou – a na druhé straně je bytostí omezenou, ale schopnou transcendence, sebezpřekročení, což ho vybavuje schopností otevřenosti, receptivity a darování, sebesdílení.¹⁴⁶ Svobodná vůle, rozum a lidská schopnost transcendovat svůj vlastní horizont (přijímat a darovat) mají s autentickým bytím z antropologicko-personalistické perspektivy komplementární vztah, tudíž se navzájem doplňují a podporují. Antropologicko-personalistická perspektiva nám tedy odhaluje, že sebezpřekročení, jenž je základním prvkem existenciální authenticity, je spojeno jak s přijímáním, tak i s darováním. Zahrová tuto skutečnost odhalila na základě kvalitativního výzkumu zkušenosti dobrovolníků bez jakékoli návaznosti na antropologicko-personalistickou perspektivu. Jakmile se dobrovolník otevírá druhému, tedy daruje sám sebe, paradoxně dosahuje pocitu hlubšího smyslu života.¹⁴⁷

A proto, jak Zahrová shledala, jedincovo sebeuskutečnění je určitým způsobem nekompletní, jestliže je zaměřeno pouze na jeho lidskou důstojnost a jeho autenticitu. Ba i víc, z antropologicko-personalistické perspektivy je jednání člověka s ostatními jako s objekty jeho zájmu, popřením jeho vlastní lidské důstojnosti, a tedy authenticity.¹⁴⁸ Ukazuje se tedy, že je lidská identita vymezena vztahem, jenž funguje na reciproční bázi bez vzájemné komodifikace. Z pohledu antropologicko-personalistické perspektivy je tedy člověk „tím víc sám sebou, čím více přijímá a čím více se daruje,¹⁴⁹ a tím prohlubuje pojetí existenciální authenticity. Jelikož je tedy existenciální autentická inherentně propojena s uznáním lidské důstojnosti druhých, nemůže být jednoznačně spojena s egoistickými pohnutkami. Tím nepopíráme, že hledání autentické existence člověka nemůže být doprovázeno sebestředností. Omezenost je z antropologicko-personalistické perspektivy již základem našeho lidství.¹⁵⁰

Evropský sbor solidarity, který nabízí dobrovolnické programy, tak může být příkladem v kultuře uznání lidské důstojnosti, a tím může podporovat receptivně-donativní charakter člověka, jak už sama Všeobecná deklarace o dobrovolnictví uvádí. Podle ní je dobrovolnictví „základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace

---

¹⁴⁶ BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 252.

¹⁴⁷ Srov. ZAHRA, Anne. Volunteer tourism as a life-changing experience. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011, s. 97

¹⁴⁸ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 155.

¹⁴⁹ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 252.

¹⁵⁰ Srov. BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 252.

lidstva – touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny.“¹⁵¹ Dobrovolnictví tak přispívá ke třem základním bodům identifikovaným touto deklarací: dává možnost podporovat takové lidské hodnoty, jako je zájem o druhé či služba druhým; napomáhá k osobnostnímu růstu a realizaci individuálního lidského potenciálu; poskytuje prostor „propojení navzdory rozdílům,“ a tím podporuje zdravý a udržitelný společenský život vytvářející místo pro spolubudování kolektivního osudu a nalezení nových řešení na výzvy, jimž lidstvo společně čelí.¹⁵² Zdá se tedy, že fenomén dobrovolné služby je projevem transkulturní vzájemnosti, jež stojí na antropologicko-personalistickém porozumění lidské důstojnosti, a tím podporuje transkulturní komunikaci a vzájemný dialog.

---

¹⁵¹ TOŠNER, Jiří a SOZANSKÁ, Olga. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, s. 133.

¹⁵² Srov. TOŠNER, Jiří a SOZANSKÁ, Olga. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, s. 133.

5. Kontext dobrovolné služby v Rumunsku

5.1. Charakteristika Rumunska

Rumunsko patří k postkomunistickým zemím východní Evropy. I po začlenění v roce 2007 do Evropské Unie však Rumunsko, kromě významných měst, ekonomicky nevzkvétá. K prosperitě mu nepomáhá fakt, že z celkového počtu 19,6 milionu lidí tři až pět milionů Rumunů pracuje či žije v jiných částech světa. Rumunsko se potýká s širokou chudobou. Více než čtvrtina rumunské populace žije z méně než 5,50 USD (120Kč) denně, což představuje největší míru chudoby v EU. Tito lidé žijí většinou na venkově a buď nemohou pracovat, nebo se živí zemědělstvím. Romové, jakožto etnická menšina v Rumunsku, čelí obzvláště těžkým podmínkám. Pouze 28 % z nich je zaměstnaných a míra chudoby se v této etnické menšině blíží k 70 %. Je zřejmé, že tato země trpí systémovými problémy, což je například vidět na stavu vzdělávacího systému. Podle dostupných zdrojů, jedno z pěti rumunských dětí předčasně opouští školu, což je největší míra předčasného ukončení školní docházky v EU. A podle veřejných údajů je 42 % studentů do 15 let funkčně negramotných. Přičemž když se podíváme na veřejnou politiku, obyvatelé Rumunska k ní spíše chovají nedůvěřivý postoj a mají pocit, že je utvářena na základě něčích sobeckých zájmů.¹⁵³ Institucionální korupce tedy patří mezi hlavní problémy Rumunska, která ovlivňuje společnost na všech úrovních.¹⁵⁴ Podobně situace rozvoje infrastruktury, silnic, železnic a energetiky není ideální. Rumunsko je Evropskou agenturou pro životní prostředí označeno za třetí nejznečištěnější zemi v Evropě. 19 % úmrtí na tomto území souvisí s problémy životního prostředí.¹⁵⁵ Na druhou stranu zajímavým faktem je, že Rumunsko má pátý nejrychlejší internet na světě.

Podobně je Rumunsko specifické v jeho úzkém svazku mezi náboženstvím a státem. Hlavním náboženstvím v Rumunsku je pravoslavné křesťanství. Uvádí se, že Rumunsko patří mezi nejvíce náboženské země na světě (jako Irsko, USA, Uganda nebo Filipíny apod.). Toto měření bylo postaveno na počtu návštěv kostela a četnosti modliteb.¹⁵⁶ Stát sepětí

---

¹⁵³ Srov. DE ROSA, Donato a KIM, S. Yeon. Romania: Thriving cities, rural poverty, and a trust deficit. In *BROOKINGS* [online]. 05.06.2018 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2018/06/05/romania-thriving-cities-rural-poverty-and-a-trust-deficit/?fbclid=IwAR3MOU0nAtIHK-9IMIoQGbhT-KUERtiheLaSoVMYRO8o55XHBaDFrFKXewE>

¹⁵⁴ Srov. Romanian Insider. *Corruption and other human rights issue in Romania* [online]. City Compass Media, ©2015 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: https://www.romania-insider.com/corruption-and-other-human-rights-issues-in-romania?fbclid=IwAR0ULYJM1KhfeJb9IhB60KRZy7xhWfcX_c_JUHQToXg1eETa6iqJ86KOImo

¹⁵⁵ Srov. BARBERÁ, G. MARCEL. Bosnia, Albania, Romania Top European Pollution-Related Deaths Ranking. In: *BalkanInsight*. [online]. 08.08.2020 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2020/09/08/bosnia-albania-romania-top-european-pollution-related-deaths-ranking/>

¹⁵⁶ Srov. ȘANDOR, D. Sorin a POPESCU, Marciana. Religiosity and Values in Romania. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*. 2008, 22E, s. 173.

s náboženstvím ospravedlňuje tvrzením, že religiozita napomáhá utvářet morálnější prostředí. Toto tvrzení však Sorin Şandor a Marciana Popescu vyvrátili v jejich studii zkoumající vliv pravoslaví na utváření postojů a hodnot v Rumunsku. Z jejich práce se ukazuje, že věřící Rumuni spíše zastávají tradičnější postoje a hodnoty. Náboženství podle nich v této zemi celkově nenapomáhá pracovní etice. Podobně se ukázalo, že věřící chovají diskriminační přístupy vůči ženám, Romům a homosexuálům nebo upřednostňují autoritativnější režimy. Jak však Şandor a Popescu upozorňují, tyto názory se liší na základě úrovně vzdělání a místa bydliště (venkov vs. město).¹⁵⁷ Celkově tato tendence může být také zapříčiněna mírou frustrace vycházející z neuspokojivého jednání vlády a jakéhosi pocitu „zanechání napospas“ zranitelnějšího obyvatelstva.

5.2. Charakteristika programu Evropského sboru solidarity

Evropský sbor solidarity zapojuje mladé lidi a organizace v celé Evropě do širokého spektra aktivit, které jsou zaměřeny na podporu solidarity, jež je klíčovou zásadou Evropské unie. Tento program nabízí příležitost mladým lidem ve věku od 18 do 30 let účastnit se solidárních aktivit, které u mladých lidí podporují osobní rozvoj, zapojení se do společnosti a zaměstnatelnost. Zároveň program pomáhá nevládním organizacím, veřejným orgánům a společnostem čelit společenským, politickým, ekonomickým či přírodním výzvám. Program nabízí dobrovolnictví, stáže i pracovní místa, rovněž poskytuje mladým lidem příležitost zahájit vlastní projekty. Programu se mohou zúčastnit jak mladí lidé legálně pobývající v jednom ze členských států Evropské unie, tak i organizace v nich působících. Účast na dobrovolnických činnostech je také přístupná organizacím a mladým lidem z Islandu, Norska, Lichtenštejnska zemí ze západního Balkánu, jižního Středomoří, Turecka a Ruské federace.¹⁵⁸

Nejvíce využívanou aktivitou v rámci programu Evropského sboru solidarity je dobrovolnictví, které je otevřeno všem potencionálním uchazečům z výše uvedených zemí bez kvalifikačních požadavků. Dobrovolnictví v rámci tohoto programu většinou zahrnuje přeshraniční mobilitu, ale ne výlučně. Program dotuje pojištění, ubytování, stravování i kapesné a nabízí dva typy dobrovolnické mobility, které se liší časovým limitem. Dobrovolnictví může adresovat různorodou škálu témat, jako je inkluze, aktivní občanství, rozvoj dovedností mladých lidí nebo demokratické participace. Může být zaměřeno na zvyšování povědomí o

---

¹⁵⁷ Srov. ŞANDOR, D. Sorin a POPESCU, Marciana. Religiosity and Values in Romania. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*. 2008, 22E, s. 180.

¹⁵⁸ Srov. EUROPEAN COMMISSION. *European Solidarity Corps Report 2018-2019*. European Union, 2020, s. 11-12.

klimatické změně, ochraně životního prostředí, evropské identitě a hodnotách nebo sociální rovnosti. Některé projekty jsou zaměřeny na rozvoj venkovského prostředí nebo obnovu městských částí.¹⁵⁹ Program Evropského sboru solidarity je určen především lidem, kteří mají méně možností. V tomto ohledu je zajímavé i genderové rozdělení v účasti na dobrovolnických programech, kde pro rok 2018-2019 ženy tvořily 64 % zúčastněných. Pro mladé lidi, jak uvádí Evropská komise, je dobrovolná služba příležitostí pro vzdělávání, rozvíjení se, cestování, objevování, angažování se, spojení se s ostatními a poskytnutí pomoci tam, kde je to potřeba.¹⁶⁰

Rumunsko se potýká se systémovými překážkami, které se v různé míře pro lepší životní úroveň snaží překonat. Proto také vítá pomocnou ruku dobrovolníků a hojně využívá grantů z projektu Evropského sboru solidarity. Ve skutečnosti je Rumunsko třetí nejaktivnější evropskou zemí v dobrovolnických projektech programu Evropského sboru solidarity.¹⁶¹

---

¹⁵⁹ Srov. EUROPEAN COMMISSION. *European Solidarity Corps Report 2018-2019*. European Union, 2020, s. 38.

¹⁶⁰ Srov. EUROPSKÁ KOMISIA. *Dobrovoľnícka práca v rámci európskeho zboru solidarity je príležitosťou...* Európska Únia, 2018, s. 1.

¹⁶¹ Srov. EUROPEAN COMMISSION. *European Solidarity Corps Report 2018-2019*. European Union, 2020, s. 16.

6. Metodologie výzkumu

6.1. Kvalitativní výzkum

Jelikož hledání zdrojů motivací a následných zážitků z dobrovolnického turismu vede ke zkoumání pocitů, emocí, vjemů mezilidských vztahů a pohlížení na sebe sama, výzkum této bakalářské práce je postaven na kvalitativním sběru dat. Kvalitativní metoda se nejlépe hodí k odhalení a porozumění něčích zkušeností. Neexistuje jediný obecně uznávaný způsob, jak vymezit nebo uskutečnit kvalitativní výzkum.¹⁶² Většinou se však jedná o jakýkoliv výzkum, který svých výsledků dosáhnul pomocí statistických metod nebo jiných způsobů kvantifikace.¹⁶³ Výzkumník vytváří za použití kvalitativního výzkumu holistický obraz o názorech konkrétní skupiny a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.¹⁶⁴ Jako nejvhodnější nástroj získávání dat pro kvalitativní výzkum se jevil polostrukturovaný rozhovor a data byla vyhodnocena na základě tematické analýzy.

6.2. Cíl výzkumu

Jelikož v současnosti dochází k velkému nárůstu počtu skupiny turistů, do níž patří i specifická kategorie dobrovolnických turistů, jejichž množství se v posledních letech začalo také významně zvyšovat, autorku práce zajímalo, z jakých důvodů se lidé rozhodnou účastnit se dobrovolnického turismu a jakými způsoby následně hodnotí jejich zkušenosti z mezinárodního dobrovolnictví. Tento empirický výzkum se tak snaží o dílčí vhled do porozumění motivací a benefitů v cestování, a to konkrétněji na příkladu zkušeností dobrovolníků z dobrovolnického turismu v Rumunsku.

Hlavním cílem práce je hledat odpověď na tuto výzkumnou otázku: *Jaké motivace a benefity stojí za účastí dobrovolníků na dobrovolnickém turismu v Rumunsku?* Dílčím cílem výzkumu je zjistit, jakými způsoby se do motivací a benefitů promítla koronavirová pandemie.

Hlavním námětem tohoto výzkumu byla přímá zkušenost autorky textu, která se v průběhu psaní této práce účastnila dobrovolné služby v Rumunsku díky programu Evropského sboru solidarity.

---

¹⁶² HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2012, s. 48.

¹⁶³ Srov. HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2012, s. 48.

¹⁶⁴ Srov. STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999, s. 11.

6.3. Struktura otázek

Respondenti odpovídali celkem na devatenáct otázek. Na začátku rozhovoru se autorka pokoušela o vytvoření příjemné atmosféry.

První část rozhovoru byla sestavena tak, aby mezinárodní dobrovolníci uvedli své motivace účastnit se dobrovolné služby v Rumunsku a byli dotazováni na to, z jakých důvodů si vybrali danou destinaci. Otázky se týkaly toho, zda respondenti chovali určité stereotypy vůči Rumunsku a jestli se jejich názor v rámci pobytu nezměnil. Pokud dobrovolníci potvrdili změnu ve vnímání, byli dotázáni, na jakém základě změnili svůj pohled.

Druhá část směřovala již hlouběji. Jejím cílem bylo porozumět tomu, jak mezinárodní dobrovolníci nahlíželi na dobrovolnický a masový turismus a jaké odlišnosti v nich spatřovali. Tyto otázky byly položeny pouze za účelem hlouběji porozumět benefitům dobrovolnického turismu. Na konci této sekce byli dobrovolničtí turisté vyzváni ke shrnutí důvodů, proč ve svém životě obecně cestují.

Třetí část rozhovoru směřovala ke zjištění, zda a jakým způsobem dobrovolničtí turisté prožívali v rámci své dobrovolné služby existenciální autenticitu. Otázky se týkaly toho, jak se v průběhu svého pobytu cítili. Respondenti byli dotazováni, zda si v nedávné době povšimli určitých změn v jejich hodnotách a perspektivách, jestli tyto změny souvisely s pobytem v zahraničí a jestli pociťovali, zda byla jejich zkušenost intenzivní a představovala pro ně výzvu. Tato sekce byla uzavřena otázkou, zda se cítili nervózní ohledně návratu zpět do jejich předešlého života.

Poslední sekce se věnovala vlivu koronavirové pandemie na zážitek z dobrovolnického turismu, předposlední otázka měla osvětlit perspektivu dobrovolníků na sebedarování a jejich pohled na pomáhání lidem. Poslední otázka sloužila k shrnutí benefitů dobrovolnického turismu.

6.4. Získávání a zaznamenávání dat

Otázky byly předpřipravené a vycházely z okruhů témat založených na nastíněné odborné literatuře v této bakalářské práci. Zvolenou metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor, díky němuž bylo jednodušší udržet předem danou strukturu otázek, nicméně svou povahou dovoľoval flexibilitu v doptávání se na doplňující otázky s cílem prozkoumat téma do hloubky. V rámci výzkumného šetření byly použity jak otevřené, tak polootevřené otázky,¹⁶⁵

---

¹⁶⁵ Srov. REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, s. 102.

aby na jednu stranu nebyli participanti omezováni v možnostech odpovědí, ale na druhou stranu, aby bylo dosaženo hlubšího a jasnějšího obrazu názorů respondentů, jelikož určité skutečnosti týkající se existenciální autenticity mohli respondenti považovat za osobní a choulostivé, a tudíž nemusely být vyřčeny. V těchto případech však mezinárodní dobrovolníci byli vždy vyzváni k následnému rozvedení a vysvětlení daných výpovědí.

Rozhovory s respondenty trvaly mezi třiceti minutami až jednou hodinou a probíhaly online přes platformy Jitsi nebo Zoom, jelikož se daní mezinárodní dobrovolníci nacházeli na různých místech Rumunska. Online rozhovory byly také s přihlédnutím ke koronavirové pandemii zdravotně bezpečnější. Získávání dat proběhlo v průběhu března roku 2021. Rozhovory byly nahrávány na audiovizuální záznam. Nahrávání rozhovorů začalo vždy až po vědomém souhlasu participantů. V souvislosti s etikou výzkumného šetření byli participanti informováni, že poskytnutá data slouží pouze k analytickým účelům této bakalářské práce a v žádném případě nebudou použita třetí stranou. Následně byla data převedena do textové podoby pomocí transkripce, při níž byla vynechána tzv. slovní vata.¹⁶⁶ Rozhovory jsou uloženy v osobním archivu autorky práce. Dalším krokem již byla samotná analýza dat.

6.5. Metoda analýzy dat

Shromážděná data z rozhovorů byla analyzována na základě tematické analýzy, která je podle Braunové a Clarkové založena na identifikování, analyzování a vyličení vzorců (témat) na základě získaných dat. Výhodou této analýzy je bohatý popis souboru dat ideálně s interpretací, kde se výzkumník pokouší teoreticky vysvětlit význam vzorů a jejich širšího zakotvení často v předchozí literatuře.¹⁶⁷ Braunová a Clarková konstatují, že i když je tematická analýza široce používaná v rámci kvalitativní metody, neexistuje jasná shoda, jak v rámci analýzy postupovat, oproti například jasně definovaným postupům zakotvené či narativní analýzy. Proto tyto autorky poskytují přehledný vhled do této metody. Konkrétně ji aplikují na výzkum v rámci psychologie, nicméně konstatují, že je tato metoda bohatě využívána v jiných vědních disciplínách.¹⁶⁸

Tematická analýza je určitým způsobem podobná metodě zakotvené teorii, nicméně její výhodou je, že nevyžaduje nutnost vytvoření plně propracované teorie. Jestliže hlavním cílem

---

¹⁶⁶ Srov. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006, s. 198.

¹⁶⁷ Srov. BRAUN, Virginia. CLARKE, Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006, s. 84.

¹⁶⁸ Srov. BRAUN, Virginia. CLARKE, Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006, s. 77-80.

této bakalářské práce je odhalit motivace a benefity v dobrovolnickém turismu na území Rumunska, pak je z tohoto hlediska tematická analýza vhodnější metodou při postupu analyzování dat, jelikož cílem není vytvoření nové teorie, ale vylíčení společných vzorců vzešlých ze zkušeností mezinárodních dobrovolníků a jejich vztahu k Wangově koncepci existenciální autenticity a její další rozpracování ostatními zmíněnými autory v této bakalářské práci.

Braunová a Clarková rozdělují tematickou analýzu na induktivní a teoretickou. Pokud výzkumník použije induktivní tematickou analýzu, musí postupovat bez jakéhokoli ovlivnění předešlými teoretickými kategoriemi, i když je důležité poznamenat, že se výzkumník nemůže naprosto osvobodit od předešlých poznatků. Zatímco v rámci teoretické tematické analýzy se výzkumník může inspirovat existujícími koncepty,¹⁶⁹ v této bakalářské práci je spíše zvolena teoretická tematická analýza, i když se autorka v průběhu tvorby kategorií snažila využít převážně jazyka užívaného respondenty, ale následně kódy a kategorie významově pročistila na základě předešlého studia literatury.

Braunová a Clarková rozdělují postup tematické analýzy do šesti kroků. Ty lze v jednotlivých fázích podle potřeby opakovat, aby nebyly vynechané důležité informace. V rámci tohoto výzkumu došlo tedy k následujícímu postupu:

1. Seznámení se s daty: Při tomto kroku výzkumník udělá transkripci dat, opakovaně pak text čte a zapisuje prvopočáteční myšlenky.
2. Generování počátečních kódů: Dochází k vytváření prvních kódů a ke shromažďování údajů relevantních pro vytvořené kódy.
3. Hledání témat: Tato fáze zahrnuje přezkoumávání kódů. V průběhu procesu se již rodí potenciální témata.
4. Kontrola témat: Výzkumník v tomto kroku kontroluje, zda témata odpovídají vytvořeným kódům a zda zapadají do celého „příběhu“ analýzy.
5. Definování a pojmenování témat: V této fázi dochází k definování témat a vztahů mezi tématy a jejich postavení.
6. Podání zprávy: Přednesení vybraných příkladů vycházejících z analýzy, které se týkají výzkumné otázky a literatury.¹⁷⁰

---

¹⁶⁹ Srov. BRAUN, Virginia. CLARKE, Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006, s. 84.

¹⁷⁰ Srov. BRAUN, Virginia. CLARKE, Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006, s. 87–93.

6.6. Charakteristika respondentů

Výzkumný vzorek respondentů tvořili mezinárodní dobrovolníci, kteří byli ochotní účastnit se rozhovoru. Jejich věk se pohyboval mezi devatenácti až třiceti lety. Dohromady se empirického výzkumu zúčastnilo patnáct respondentů, z nich čtrnáct představovaly ženy a jeden muž. Mladší z participantů měli dokončenou střední školu, starší z nich dosáhli vysokoškolského vzdělání. Většina ze středoškolsky vzdělaných dobrovolníků chtěla po jejich dobrovolné službě pokračovat ve vysokoškolském studiu.

Výzkum byl navržený tak, aby byla zachována co největší diverzita participantů jak z pohledu věku, tak i z národnostního hlediska. Z důvodu menšího počtu mužů v dané lokalitě nebylo bohužel možné v případě genderu tuto diverzitu zajistit. Podobně jsem se ve výzkumu snažila vyvážit počet participantů, kteří se v Rumunsku účastnili dobrovolnictví na venkově a ve městě, jelikož bylo předpokládáno, že lokalita může hrát určitou roli ve vnímání dobrovolnictví a s ním spojených motivů a následných zážitků, které chceme zkoumat.

Tabulka 1: Přehled respondentů

Respondenti	Pohlaví	Věk	Země původu	Vzdělání	Lokalita dobrovolnictví
Alessia	žena	26	Itálie	vysokoškolské	město
Ana	žena	28	Španělsko	vysokoškolské	město
Andrea	muž	24	Itálie	vysokoškolské	venkov
Camila	žena	19	Německo	středoškolské	město
Danelle	žena	20	Malta	středoškolské	venkov
Dominika	žena	19	Polsko	středoškolské	venkov
Gertrudis	žena	29	Španělsko	vysokoškolské	venkov
Greta	žena	19	Litva	středoškolské	město
Chiara	žena	23	Itálie	vysokoškolské	město
Lea	žena	19	Německo	středoškolské	město
Maria	žena	28	Rusko	vysokoškolské	venkov
Nikola	žena	26	Česko	vysokoškolské	město
Sandra	žena	22	Německo	vysokoškolské	venkov
Sara	žena	19	Dánsko	středoškolské	venkov
Světlana	žena	30	Rusko	vysokoškolské	venkov

Zdroj: Vlastní zpracování

7. Výzkumné šetření

Tato kapitola se věnuje výsledkům získaných pomocí tematické analýzy. Díky výzkumné otázce, která obsahuje dvě proměnné (motivace a benefity) a jedné dílčí otázky, má výzkumné šetření tři kapitoly. První kapitola se věnuje motivacím odjet na mezinárodní dobrovolnický turismus. Druhá kapitola pojednává o vlivu koronaviru na motivace a následné zážitky z dobrovolné služby. Poslední kapitola se týká toho, jakým způsobem mezinárodní dobrovolníci benefitují z dobrovolnického zahraničního pobytu. V průběhu seznamování čtenáře s tématy vzešlými z výzkumného šetření se autorka pokouší i o jejich propojení s literaturou týkající se existenciální autenticity, která byla zmíněná v předešlých kapitolách.

7.1. Motivace: Touha po autenticitě

Z výzkumu se ukázalo, že motivací odjet na mezinárodní dobrovolnictví bylo mezi dobrovolníky hodně a lišily se od jednotlivce k jednotlivci. Jedno téma je však spojovalo, a to touha po autenticitě ať už bychom k ní přistupovali z epistemologického či existenciálního hlediska. Opakovaně se v rozhovorech objevovalo téma touhy odejít ze svého obvyklého stresujícího či monotónního prostředí, zažít něco jiného a poznat svět. Altruistická motivace pomoci ostatním lidem byla také několikrát zmíněna, nicméně z rozhovorů bylo zřejmé, že se dobrovolníci spíše zaměřovali na své osobní potřeby a touhy.

„Tohle to rozhodnutí vycestovat do zahraničí pro mě určitým způsobem znamenalo uniknout ze života, který jsem vedla doma. Myslím to tak, že jsem se cítila hrozně vystresovaná svým okolím. Jako že jsem chodila do školy, hledala práci, šla na vysokou školu a tak. Bylo to celé strašně moc nalajnované. Taky mi přišlo, že jsem potřebovala poznat svět, protože se strašně rychle mění, takže jsem ho chtěla poznat dřív, než bude pozdě.“¹⁷¹

„Chtěla jsem dělat něco jiné než mí přátelé, protože obecně v Polsku po ukončení střední školy musíš jít buď studovat, nebo začít pracovat a já se necítila vůbec připraveně. Nevěděla jsem, co studovat. Přijela jsem sem především proto, abych měla čas na přemýšlení o tom, co chci studovat a co chci dělat ve svém životě, a taky se stát víc nezávislou a zodpovědnou, protože jsem v Polsku neměla nikdy tuhle šanci, pořád jsem bydlela s rodiči.“¹⁷²

„Pracovala jsem ve škole a měla jsem takový moment, kdy jsem si řekla: Podívej, můžeš vidět, jak stárneš. Protože děláš furt to stejný, chodíš do práce, můžeš vidět tak deset až dvacet let dopředu. Nic moc se v tvém

---

¹⁷¹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sara.

¹⁷² Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

životě nezmění. Začala jsem přemýšlet, že jsem vlastně skončila svůj život. Byla jsem sama sebou znepokojená. Uvědomila jsem si, že musím něco změnit, že musím začít cestovat.“¹⁷³

„Převážně jsem sem přijela, protože jsem hledala místo, kde bych měla pocit, že zapadnu. Chtěla jsem pomoci mladým lidem a něco udělat se svým životem. Vždycky jsem toužila po dobrodružství, což mě nakonec zavedlo až sem.“¹⁷⁴

„Chtěla jsem odjet ze své země, poznat odlišné způsoby, jak žít. Věděla jsem, že chci dělat něco, co není jen pro mě, ale myslím si, že hlavní důvod byl jít někam jinam, poznat odlišné věci.“¹⁷⁵

„Hlavní důvod byl zažít něco jiného, naučit se nebo procvičit jazyky, pomoci lidem a taky trochu utéct před rutinou.“¹⁷⁶

Je nutno podotknout, že destinace u většiny participantů v motivaci účastnit se dobrovolné služby nehrála významnou roli. V tomto ohledu měly daleko podstatnější roli samotné projekty, které jakousi shodou okolností probíhaly v Rumunsku. I když pak následně dobrovolníci konstatovali, že chtěli vidět „na vlastní oči“ jednu z východních postkomunistických zemí.

„Měla jsem víc zemí, kam jsem chtěla jít, ale tahle organizace mi nejrychleji odpověděla, takže to nebylo o zemi, ale spíš o projektu.“¹⁷⁷

„Nehledala jsem přímo Rumunsko, spíš to bylo o projektu. Ale chtěla jsem navštívit východní Evropu, protože je to něco jiného oproti západní části Evropy, ze které pocházím.“¹⁷⁸

„Chtěla jsem nějakou zemi z východní části Evropy. Moje spolužačka jezdila na léto do Rumunska na výlety. Strašně se mi to líbilo. Rumunsko je takové tajemné, nikdo o něm nic moc neví.“¹⁷⁹

Jelikož dobrovolníci tvrdili, že za jejich důvody odjet na dobrovolnou službu stála jak touha po poznání, tak přání po úniku a lepším kontaktu s jejich pravým já, je v rámci výzkumu motivací těžké rozeznat hranici mezi touhou po epistemologické a ontologické autenticitě. Jak dále uvidíme, hlubší poznatky nám v tomto ohledu může poskytnout studium benefitů z dobrovolnického turismu. Ještě předtím se ale podíváme, jakým způsobem koronavirus ovlivnil zážitky z dobrovolné služby.

---

¹⁷³ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

¹⁷⁴ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Danelle.

¹⁷⁵ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

¹⁷⁶ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

¹⁷⁷ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

¹⁷⁸ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Lea.

¹⁷⁹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

7.2. Promítnutí koronaviru do motivací a benefitů dobrovolnického turismu

Co se týče dílčí výzkumné otázky, jejíž cílem bylo zjistit, jakými způsoby se do motivací a benefitů promítla koronavirová pandemie, v průběhu analýzy vykrystalizovala dvě hlavní témata, která nejvíce zasahovala do motivací a benefitů dobrovolnického turismu. Tato témata jsou: „komplikace být součástí komunity“ a „příležitost (vy)cestovat“.

7.2.1. Obtíže se začleněním do místní komunity

Jak se dalo očekávat, dobrovolníci viděli největší překážku v nutnosti sociálního distancování, které zkomplikovalo jejich zapojení se do místní komunity.

„Osobní kontakt by věci udělal obtížnější, ale také víc obohacující. Myslím si, že bych se musela víc připravit na osobní workshopy. Ale určitě bych chtěla vidět lidi, se kterými pracuji, na živo.“¹⁸⁰

„Neměli jsme příliš příležitostí pomáhat ostatním. Všechno bylo online bez kontaktu s naší cílovou skupinou. (...) Bylo to zapříčiněno koronavirem, že jsme toho nemohli udělat víc.“¹⁸¹

„Určitě by to bylo lepší, kdybychom měli osobní kontakt. Minulý týden jsme měli ve škole s dětmi první workshop. První za 5 měsíců. Ze začátku to bylo divné, musíš se přizpůsobit, ale pak když jsem odcházela, říkala jsem si: Ježíšmarjá, já jsem něco udělala a fungovalo to. Když jsem online a skončím setkání na Zoomu, necítím se takhle, že jsem něco udělala, že to bylo produktivní.“¹⁸²

„Dobrovolničením online nezískáš to, co bys mohla získat za normální situace. Cítila jsem se určitým způsobem daleko od naší cílové skupiny. (...) Myslím si, že ve venkovském prostředí by to bylo trochu jiné.“¹⁸³

Z výzkumu se však ukázalo, že za těmito důsledky nestojí pouze současná opatření proti šíření nákazy covid-19. Dobrovolníci celkem ve velkém počtu přičítali chybu i na stranu přijímajících organizací, že se nedokázaly dostatečně adaptovat na vzešlou situaci. Díky jejich přístupu si však někteří dobrovolníci uvědomili více své hodnoty a priority (viz. kap. 7.3.2.2) a namotivovalo je to vytvořit si vlastní projekty.

„Ze všeho nejdřív děti potřebují interakci. Pro děti je tedy navštěvování online workshopů opravdu náročné na pozornost. Takže jasně, že mají méně motivace se účastnit. Občas jsme neměli nikoho, kdo by se účastnil

---

¹⁸⁰ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

¹⁸¹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Chiara.

¹⁸² Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

¹⁸³ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

našich aktivit, což opravdu snižuje motivaci dobrovolníků. Problémem bylo, že jsem předpokládala, že organizace má vytyčený jasný cíl. Jak jsem ti říkala, přijela jsem, protože jsem si myslela, že když organizace shání pomoc od dobrovolníků, znamená to, že je tady problém, a oni hledají jeho řešení, nebo lidi, kteří jim mohou poskytnout tato řešení. Když jsem sem přijela, pochopila jsem, že se organizace nesnaží analyzovat a zlepšovat se. Vždycky, když jsme měli nějaký problém v naší organizaci, řekli nám: Co chcete, je koronavirus! Takže to není o dobrovolničení online, ale o jasných cílech ze strany naší organizace a o její motivaci něco změnit.“¹⁸⁴

„Když měly organizace již po zavedení protikoronavirových opatření napsáno, že budeme pracovat s dětmi, myslela jsem si, že to mají nějak vyřešené, ale není to možné. Myslím si, že by to bylo úplně jiné. Na druhou stranu bychom neudělali náš projekt s mými přáteli. Takže je to i pro něco dobré.“¹⁸⁵

„Naše organizace nebyla připravená na koronavirovou situaci. Problém je, že nás dostatečně nepodporují. Dobrovolníci se museli doprošovat, že chtějí něco dělat. (...) Ale mám teď krásnou zpětnou vazbu od dětí, se kterými jsem rozběhla svůj vlastní projekt.“¹⁸⁶

7.2.2. Příležitost (vy)cestovat

Méně očekávaný výsledek výzkumného šetření souvisel s tím, že dobrovolníci mohli využít statusu mezinárodního dobrovolníka v rámci překročení zahraničních hranic, jelikož protikoronavirová opatření týkající se turismu neplatila na cestování za účelem mezinárodního dobrovolnictví.

„Jo cítím se tu líp, ale myslím si, že je to převážně taky kvůli koronaviru. Mám teď daleko víc možností cestovat, než kdybych byla v Rusku.“¹⁸⁷

„Co se týče situace v Česku, tak já jsem odjela tak nějak, jak byl první lockdown, z tohoto hlediska to bylo skvělé rozhodnutí.“¹⁸⁸

„Plánoval jsem jít na magistra do jiné země, ale s příchodem koronaviru to byl problém, studoval bych přednášky online (z domova), takže by to nebyla stejná zkušenost, jako kdybych tam žil. První, co mě napadlo, bylo, že pro to musím něco udělat a nejlepším způsobem bylo najít si projekt.“¹⁸⁹

„Chtěla jsem zůstat v Evropě, jelikož můj přítel je z Evropy. Během koronaviru tak pro nás bylo daleko jednodušší se vidět.“¹⁹⁰

---

¹⁸⁴ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

¹⁸⁵ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

¹⁸⁶ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Světlana.

¹⁸⁷ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Světlana.

¹⁸⁸ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

¹⁸⁹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Andrea.

¹⁹⁰ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

„Chtěla jsem odjet do Tanzanie, ale kvůli koronaviru to nešlo, a pak jsem přišla na to, že po Evropě je to bezpečnější a že to jde.“¹⁹¹

7.3. Benefity: Dlouhodobě podnětné a svobodné prostředí

Z tematické analýzy vyšlo, že nejvšeobecnější benefit, který respondentům poskytl dobrovolnický turismus, lze shrnout pod frázi „dlouhodobě podnětné a svobodné prostředí“. Dobrovolníci se cítili v rámci svého pobytu dlouhodobě obklopeni jak fyzicky, tak psychicky podnětným a svobodným prostředím, což považovali, jak se dále ukáže, za obohacující pro jejich osobní vývoj.

Obecně se toto hlavní téma následně větvilo na podtémata: „svobodnost a nemonotónnost fyzického prostředí“, „sdílení jinakosti jako výzva“ a „zažívání vzájemnosti“. Podtémata se následně dále dělila do menších tematických celků, která budou představená v daných kapitolách.

7.3.1. Svobodnost a nemonotónnost fyzického prostředí

Dobrovolníci se shodovali na tom, že jim změna fyzického a sociálního prostředí přinesla určitou míru svobody a pocit úlevy, což kvůli podmínkám předešlého každodenního života postrádali. Uváděli, že se jejich život vzpružil, zpestřil a oživil. Dobrovolníci tak pociťovali větší svobodu a radost ze života.

„To se trochu hůř řekne, ne že bych nebyla šťastná v Česku, tady jde o to, že jsem předtím pracovala... jako hodně, takže jsem tady šťastnější z toho pohledu, že ten stres ze mě padl, takže se cítím svobodnější, protože předtím, kor ty dva měsíce předtím, než jsem sem přijela, jsem byla v práci šest dní v týdnu a od rána od osmi do deseti večer. Mám tady víc času, víc jsem si odpočinula, mám větší radost.“¹⁹²

„Když jsem byla na Maltě, byla jsem v práci na nohou dvanáct hodin, tady je to úplně opačně. Mám tu víc času „dýchat“, je tu pro mě víc kyslíku, jsem tu svobodná, a přitom tu taky něco dělám.“¹⁹³

„Normálně, můj život nebyl úplně zajímavý. Musela jsem chodit do školy, bylo to úplně něco jiného, jelikož jsem věděla, co mám očekávat.“¹⁹⁴

---

¹⁹¹ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

¹⁹² Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

¹⁹³ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Danelle.

¹⁹⁴ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

Stres a pocity fyzické nesvobody nemusely vycházet pouze z individuálních povinností. Dobrovolníci uváděli, že cítili stres a pocity určité svázanosti i kvůli závazkům vůči blízkým lidem.

„Cítím se tady daleko víc svobodná, jelikož nemám rodiče za zády pokaždé, když něco dělám.“¹⁹⁵

„Je to odlišné v tom, že jsem bydlela se svými rodiči a že jsem byla na střední, (...) teď jsem víc nezávislá.“¹⁹⁶

„Ve Španělsku jsem se víc zajímala o svou rodinu a jejich problémy. V tomhle smyslu se cítím líp, protože jsem víc spojená sama se sebou. Je to totiž těžké se oddělit od svých nejbližších, když si jimi obklopená.“¹⁹⁷

Dobrovolníci tak potvrzovali svými výpověďmi, že v rámci dobrovolnického turismu měli více pod kontrolou svůj čas a prostředí, ve kterém se nacházeli a trávili ho večírky, ochutnáváním nových jídel, relaxací či rozjímáním.

„Taky mám dost volného času, takže si můžu dělat co opravdu dělat chci. Začala jsem znovu číst. Předtím jsem vůbec neměla motivaci nebo jsem neměla čas. Předtím jsem byla jenom vystresovaná a neměla na sebe čas.“¹⁹⁸

„Opravdu si užívám jezení produktů z lokálního trhu, a ne ze supermarketu. Řekla bych, že si užívám venkovského života.“¹⁹⁹

„Je to to super. Cestuješ, chodíš na večírky, relaxuješ, vaříš dobré jídlo...“²⁰⁰

Nutno poznamenat, že z výpovědí respondentů lze odvodit mírné odlišení dobrovolnického turismu od tradičního turismu v tom, že neumožňuje naprosté hédonistické smyslové uspokojení v porovnání s tradičním turismem, jelikož zahrnuje „pracovní čas“, kdy se dobrovolníci museli „ovládat“. Podobně to bylo zapříčiněno i tím, že dobrovolníci dlouhodobě žili v Rumunsku, a tudíž do určité míry zažívali rutinní aktivity. Tuto zkušenost pak zmiňovali především lidé, kteří působili jako dobrovolníci ve městě, kde bylo v době koronaviru těžší dostat se do kontaktu s místními lidmi.

„Jako dobrovolník máš víc usazený život. Dobrovolník se podílí na několika aktivitách a pak si musí najít čas na samotné cestování.“²⁰¹

---

¹⁹⁵ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sara.

¹⁹⁶ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

¹⁹⁷ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Gertrudis.

¹⁹⁸ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Lea.

¹⁹⁹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²⁰⁰ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta

²⁰¹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta

„Když jsem v Craiově, cítím se víc, že tu žiji jako obyvatelka. Taky je to spojené s úkoly, které tady dělám, jako je třeba schůzka v bance a tak.“²⁰²

„Mám víc rutinní život. (...) kvůli koronaviru nemáme tolik interakcí s místními lidmi.“²⁰³

„Když si samu sebe představím ve městě, myslím si, že bych si ponechala víc své vlastní rutiny. Tady nikam nechodím, všechno je vzdáleno (...) Na vesnici zažiješ víc věcí (...), a taky tu máš víc kontakt s místními lidmi.“²⁰⁴

Tato kapitola popisuje, že dobrovolníci, kteří byli pod tlakem a přílišnou kontrolou ve svém domácím prostředí, se změnou fyzického prostředí cítili daleko svobodnější. Respondenti tvrdili, že si tuto změnu prostředí užívali různými smyslovými radostmi. A proto se výsledky, které tato kapitola popsala, z velké části shodují s Wangovým konceptem intrapersonální smyslové existenciální autenticity.²⁰⁵ Nicméně, co je nutné podotknout, dobrovolnický turismus v tomto pohledu neumožňuje naprosté hédonistické smyslové uspokojení. Tento fakt je zapříčiněn dlouhodobým pobytem v zahraničí, který vyžaduje vytvoření si určitého denního režimu. Podobně také mezinárodní dobrovolnictví zahrnuje určitou míru „pracovního“ času, což také způsobuje u dobrovolníků částečný pocit rutiny.

7.3.2. Sdílení jinakosti jako výzva

I s přihlédnutím na to, že dobrovolníci zmiňovali pocity určité rutiny, přeci svou zkušenost celkově hodnotili jako duševní výzvu. Ta byla zapříčiněná setkáním se s něčím cizím a jiným, které však trvalo po delší časový úsek, a proto je toto podtéma nazváno jako „sdílení jinakosti jako výzva“.

V rámci tohoto podtématu byla odhalena další podtémata, která s výzvou bezprostředně souvisela a byla jejími výsledky. Tato podtémata jsou: „sebereflexe a přehodnocení způsobu života“, „ustanovení si svých hodnot a priorit“, „zlepšení si svých dovedností“ a „obecná úzkost vrátit se zpět“. Tato kapitola se více méně shoduje s Kontogeorgopoulovou koncepcí intrapersonální symbolické existenciální autenticity,²⁰⁶ která podle něho vede v dobrovolnickém turismu k lepšímu porozumění sobě samému, sebereflexi a přehodnocení způsobu života, osobní výzvě a rozvoji a osobní transformaci.

---

²⁰² Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

²⁰³ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²⁰⁴ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁰⁵ Viz kapitola 3.2.2.

²⁰⁶ Viz kapitola 4.

7.3.2.1. Sebereflexe a přehodnocení způsobu života

V průběhu mezinárodního dobrovolnictví se dobrovolníci setkávali s hodnotami, perspektivami, kulturními zvyklostmi lokálních lidí a mezinárodních dobrovolníků, které pro ně představovaly momenty vzájemné inspirace, v jejichž důsledku u dobrovolníků docházelo k uvědomění si tzv. „zajetých kolejí“, což je donutilo k sebereflexi a přehodnocení životních hodnot a perspektiv, a nakonec i k určitému včlenění nově nalezeného do jejich osobnosti.

„Změnilo mě to tady. Změnila jsem způsob, jakým přemýšlím nad lidmi s jinou národností nebo nad jinými zeměmi. Taky mě to změnilo vnitřně. Dozvěděla jsem se spoustu nových věcí o mě samotné a jak moc mě tradice pocházející z mého domova ovlivňují.“²⁰⁷

„Myslím si, že jsem si ponechala většinu mých hodnot, možná, že jak jsem poznala tuhle kulturu, tak jsem tuto část kultury, jako jsou hodnoty, integrovala do mé osobnosti, jako třeba pohostinnost. To bych nikdy nezažila v Německu. Takže tohle je věc, kterou bych opravdu ráda integrovala do mých hodnot.“²⁰⁸

„Čelím nové realitě, novým způsobům myšlení. Učím se z toho. To tedy znamená, že přehodnocuji své hodnoty. Nemyslím si, že je měním, ale reflexe tam určitě je a snažím se osvojit to, co je podle mého přínosné a dobré.“²⁰⁹

„Mám tady víc času poznat samu sebe, dozvědět se víc o sobě. Dokážu o věcech přemýšlet líp než v mém každodenním rutinním životě. Doma bych neměla tolik času. A tady jsem s lidmi z mezinárodního prostředí a díky tomu přemýšlím o tom, co jsem řekla, co jsem udělala. Myslím na to daleko častěji, protože nechci způsobit nějaké konflikty, tohle definitivně dělám míň než doma. Cítím se ale díky tomu líp.“²¹⁰

Otevřenější a tolerantnějšího způsob života

Dobrovolníci na základě toho, že byli dlouhodobě vystavení jinakosti, začali přijímat otevřenější a tolerantnější způsob života. Obecně lze říct, že setkání s „cizím“ byla pro dobrovolníky výzva, která je učinila přijímat „jiné“.

„Taky co jsem si tady uvědomila je, že začneš víc přemýšlet o svých denních zvycích, protože potkáš odlišné lidi s jinými zvyky a tradicemi. Nevím, víc se začneš sama sebe ptát: Je tady i jiný způsob, jak žít? Můžeš se z toho něco naučit. Je to taky o získání jiných pohledů a uvědomění si, že i když nežiješ tenhle život, tak to neznamená, že není opravdový nebo je špatný nebo tak. Myslím si, že cestování otevře hodně. Otevře tvé horizonty.“²¹¹

---

²⁰⁷ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sara.

²⁰⁸ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁰⁹ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

²¹⁰ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²¹¹ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

„Můžu říct, že jsem víc otevřená, protože mám příležitost vidět rozmanitost.“²¹²

„Možná obecně, že si musím připomínat, že každý člověk má odlišnou perspektivu vycházející jak z kulturní, tak i osobní historie. Musím si toho být víc vědomá. Což je věc, na kterou často zapomínám, když jsem doma, kde беру věci za normální nebo obvyklé, ale pro některé lidi nemusí být normální, i když ti lidé žijí ve stejném městě anebo je znám dlouho, stejně na ně můžou mít jinou perspektivu.“²¹³

„Když potkáš nové lidi, díváš se na ně perspektivou, kterou jsi měla předtím, a to je většinou plné tvých predsudků. Žít s úplně odlišnými lidmi ti naprosto převrátí tvůj pohled a zlomí tě to v dobrém slova smyslu. Pak si vytvoříš určitou míru tolerance. Začínáš víc přijímat.“²¹⁴

„Vidím, jak se ostatní chovají, a nemůžu říct, jestli je to dobře nebo ne. Takže se snažím být otevřená, protože mi to pomáhá přemýšlet nad sama sebou.“²¹⁵

Nezávislejší život

Podobně si dobrovolníci osvojili určitý nadhled, díky jejich dlouhodobému vystavení se cizímu prostředí a jinakosti. Dobrovolníci se tak cítili svobodnější od jejich zavedeného způsobu myšlení, které jim doposud ovlivňovalo jejich cítění a jednání.

„Je to pro mě obohacující zkušenost. Začneš přemýšlet jinak. Když začneš opravdu prozkoumávat svět, pochopíš, že svět není neměnný a pochopíš, že naprosto neznáš veškerá pravidla, jak svět funguje. Třeba pochopíš, že není pravidlo se vdát, když ti je dvacet tři a mít své první dítě ve dvaceti čtyřech, jak si celá tvá rodina myslí a jak si tví sousedé myslí. Díky cestování se tedy staneš víc nezávislou na názorech tvé společnosti.“²¹⁶

„A teď mám pocit, že každý den dostávám příležitost vyzkoušet něco nového, co bych v životě nikdy předtím nezkusila. Jsem šťastná, že jsem se naučila zkoušet nové věci a nebát se.“²¹⁷

„Myslím si, že díky této zkušenosti se změníš v dobrém slova smyslu, protože budeš otevřenější a sebevědomá.“²¹⁸

„Opravdu se mi líbí mít svou svobodu, mít víc času na sebe. Cítím, že tady získáš novou perspektivu díky mezinárodním dobrovolníkům. Že můžeš začít nějak od znova. Neznají tvou minulost. Tenhle pocit je opravdu hezký. Znají tě jen kým jsi teď. Tohle zažít je občas těžké v tvém každodenním životě, kdy na svých bedrech

---

²¹² Rozhovor ze dne 18.3.2021, Chiara.

²¹³ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²¹⁴ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

²¹⁵ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Gertrudis.

²¹⁶ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²¹⁷ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

²¹⁸ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

neseš batoh své minulosti. Ale občas se taky cítím trochu ztraceně, že mě tady lidi vůbec neznají, protože neví, jaká je moje perspektiva, nevědí, jak reaguji, ještě nevědí, jak co říkám. Máme jiné perspektivy.“²¹⁹

„Taky, protože jsme vytvořili nový projekt, musím převzít iniciativu. Dalo mi to hodně sílu, uvědomila jsem si, že něco můžeš změnit s podporou větší skupiny, i když nemáš podporu od ostatních, kteří by tu pro tebe měli být.“²²⁰

Dobrovolníci obecně potvrdili, že se v průběhu svého zahraničního dobrovolnického pobytu daleko více zamýšleli nad sami sebou a svým chováním, díky čemuž se stávali nezávislejší, otevřenější a celkově sebevědomější. Změna fyzického prostředí tedy nezpůsobila pouze smyslové zažívání intrapersonální existenciální autenticity,²²¹ ale působila i na duševní procesy dobrovolníků. A proto se výsledky, které tato kapitola popsala, shodují s Wangovým konceptem intrapersonální symbolické existenciální autenticity,²²² a to pomocí poznávání epistemologických skutečností (objektivní a konstruktivní autenticity), které vedlo dobrovolníky k sebepozorování a sebepřehodnocení.

7.3.2.2. Ustanovení si svých hodnot a priorit

Dobrovolníci svými odpověďmi poukazovali také na to, že mezinárodní dobrovolnictví je cestou lepšího sebepoznání a sebepochopení. Mnoho dobrovolníků tvrdilo, že jim zahraniční dobrovolnická zkušenost dala prostor, svobodu a čas nad sebou uvažovat. Sebevědomění občas u dobrovolníků vycházelo i z naprosto všedních situací. Nicméně, díky takovým zkušenostem se dobrovolníci cítili více sami sebou.

„Když jsem sem přijela, byla jsem si celkem dost jistá, kdo jsem, ale potom kvůli tomuhle novému prostředí, to pro mě bylo něco jako: Sakra, já vůbec nevím, kdo jsem, já nevím vůbec nic. Musela jsem se začít zabývat tím, kdo jsem a jaké jsou mé hodnoty.“²²³

„Nevím, jestli jsem šťastnější, ale řekla bych, že je to nejlepší zkušenost mého života. Cítím se jinak, díky jinému prostředí. Cítím víc smysl života. Určitým způsobem je to proces sebeobjevování, kdo opravdu jsem, protože předtím jsem o sobě měla nějaké představy, ale teď, na základě toho, že nikdo neví, jak budu reagovat, necítím žádný tlak, tak mám pocit, že se poznávám do hloubky.“²²⁴

---

²¹⁹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²²⁰ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²²¹ Viz kapitola 7.3.1.

²²² Viz kapitola 3.2.2.

²²³ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

²²⁴ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Lea.

„Cítím se víc jako Španělka, když jsem v zahraničí. Moc to nemám ráda, ale v zahraničí si to opravdu uvědomíš, protože třeba vařím jako Španělka.“²²⁵

Podněty, které vedly k ujasňování hodnot a priorit, však nevycházely vždy z pozitivních zkušeností. Někteří dobrovolníci tedy nepovažovali otevřenost, která byla zmíněná výše, za bezmeznou. Z tohoto důvodu tito respondenti začali díky sdílení jinakosti, přemýšlet nad hranicí tolerance. Tyto zkušenosti proto hodnotili jako výzvu.

„Setkala jsem se zkušenostmi, které se neshodovaly s mými hodnotami. Cítím se víc sama sebou, když jsem si své hodnoty i přesto udržela.“²²⁶

„Když něco vidím, ptám se sama sebe: Proč mě to provokuje? V tomhle tom smyslu jsem určitě v nějakém procesu, který mi pomáhá nad sebou přemýšlet. Říkám si: Co se mi děje? Takže být tady je pro mě určitě výzvou o sobě přemýšlet. Třeba o tom, co bych měla tolerovat, a co ne a proč.“²²⁷

„Celá myšlenka projektu se stala rozplizlou a lidi dělají prostě jen něco, a nejsou opravdově vtažení do aktivit. Přemýšlela jsem, že by to takhle nemělo být. Ostatní si to taky mysleli a začali komunikovat s organizací, která řekla: To je v pohodě, nelam si s tím hlavu. Takže se to nezlepšilo, protože organizace nepochopila, o co šlo. A tak jsem přemýšlela, mám se pokusit něco změnit? Takže jsem začala bojovat za naše práva, psát organizaci e-maily. Byl to moment, kdy jsem měla morálně na výběr. Budu prostě v davu, anebo řeknu stop, že se mi to nelíbí. Nesetkávalo se to s mými životní hodnotami. Tohle pro mě byl moment ohledně filozofie a životních hodnot.“²²⁸

„Když lidi mluví o otevřenosti a přijetí, zdá se mi, jako kdyby popřeli svůj úsudek. A to si nemyslím, že je dobře. Samozřejmě, lidé by neměli odsuzovat věci, které by neměly být odsouzeny. Myslím si, že je to víc slušnosti a tak.“²²⁹

Několik dobrovolníků tvrdilo, že díky jejich zahraniční dobrovolnické zkušenosti, která jim dala prostor, svobodu a čas nad sebou uvažovat, si ujasnilo priority a budoucí životní směr.

„Teď vím, co chci dělat v Polsku, abych neztratila to štěstí, které tady mám.“²³⁰

„Mám pocit, že na mě budoucnost čeká. Uvědomila jsem si svou další cestu pro svůj osobnostní růst.“²³¹

Výsledky, které tato kapitola popsala, se tedy shodují s Wangovým konceptem symbolického zažívání intrapersonální existenciální autenticity. Dobrovolníci totiž tvrdili, že

---

²²⁵ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

²²⁶ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Ana.

²²⁷ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Gertrudis.

²²⁸ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²²⁹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

²³⁰ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

²³¹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

se díky zkušenostem z dobrovolné služby cítili více sami sebou. Celkově potvrzovali, že u nich došlo k sebeaktualizaci.

7.3.2.3. Zlepšení si svých dovedností

I když získávání znalostí a dovedností mezi primární benefity mezinárodního dobrovolnictví podle Wearinga nepatří,²³² respondenti považovali výzvy, které jim dobrovolnický zahraniční pobyt kladl, za příčinu rozvoje určitých schopností. Participanti potvrzovali, že se zlepšili především v jejich schopnosti flexibility, v komunikaci a jazycích.

„Nikdy jsem předtím nepracovala v týmu, takže mě to hodně změnilo. Především mé měkké dovednosti.“²³³

„Zlepšila jsem se v empatii, v otevřenosti k perspektivám ostatních, v komunikaci, v praktických věcích či třeba i ve vaření. Myslím si, že tím vyrosteš, ale taky dost záleží, co děláš, protože někteří, mám pocit, jdou opačným směrem.“²³⁴

Flexibilita

„Díky této zkušenosti jsem více flexibilní. Je to sice postupné, ale cítím, že jsem se o hodně zlepšila.“²³⁵

„Když vidíš, že lidé mají úplně jiné hodnoty, životní styl, stáváš se díky této zkušenosti víc flexibilní.“²³⁶

Komunikace

„Měli jsme problém s organizací. Takže jsem se toho dost naučila. Jak řešit problémy třeba. Musela jsem se naučit, že všechno, co mi není příjemné, musím říct, protože předtím jsem brala za samozřejmé, že takové chování není akceptovatelné, ale protože jsme všichni z jiného prostředí, musela jsem se naučit lépe komunikovat.“²³⁷

„Zlepšíš se v cizím jazyce. Celá komunikace s tvými kolegy a dobrovolníky je většinou v angličtině. Takže jsem získala celkem dobrou úroveň angličtiny. Přestala jsem přemýšlet v ruštině. Je to skvělý výsledek. Staneš se víc flexibilní v tvé (schopnosti) komunikovat.“²³⁸

„Bylo to náročné, protože tady byli i lidé, se kterými jsem se neshodla a měli jsme mezi sebou konflikty. Bylo to však pro mě výzvou. Nutilo mě to přemýšlet, jakými způsoby se s tím vypořádat, a jak se zlepšit v komunikaci třeba.“²³⁹

---

²³² Viz kapitola 4.

²³³ Rozhovor ze dne 19.3.2021, Alessia.

²³⁴ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

²³⁵ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Chiara.

²³⁶ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²³⁷ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Světlana.

²³⁸ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²³⁹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Danelle.

„Už se nebojím mluvit anglicky a pracovat v týmu. (...) Myslím si, že to všechno má opravdu velký smysl. Je to něco, co bych nikdy v životě v Polsku nezískala.“²⁴⁰

Dobrovolníci považovali zlepšení jejich kompetence za jeden z benefitů jejich zážitku, který je podpořil v sebevědomí a realizaci svého já. Z tohoto důvodu získávání dovedností v rámci dobrovolnického turismu může být pokládáno za jeden z výsledků překonávání výzev, a tedy za symbolické zažívání intrapersonální existenciální autenticity.

7.3.2.4. Obecná úzkost vrátit se zpět

Z rozhovorů se ukazuje, že si respondenti byli vědomi dočasnosti účinků zahraničních pobytů. Proto dobrovolníci všeobecně sdíleli jakousi úzkost z návratu zpět, i když pár dobrovolníků se domů těšilo, protože si ujasnili svůj životní směr.²⁴¹

„Kdybych teď odjížděla, tak se budu určitě cítit nervózní. Budu muset opustit tuhle zahraniční bublinu s mnoha zahraničními dobrovolníky a jít zpět do své každodenní rutiny, budu muset něco dělat, co bude možná ještě těžší, než je to tady. Zaměřit se na jinou realitu, než mám tady.“²⁴²

„Nerada se budu vracet zpět do své země, protože vím, že v Itálii nebudu mít stejný život jako tady. Půjdu žít zpět k mému otci se sestrou. Opravdu dávám přednost tomu zůstat tady, protože se tady cítím nezávisle.“²⁴³

„Nechce se mi odtud odejít, protože se tu cítím příliš dobře. Chci si tu užít každý okamžik. Nevím, co mám dělat. Možná se hned přihlásím na další takový typ zážitku nebo zjistím, jak si najít práci v této oblasti, možná jako koordinátor.“²⁴⁴

„Zaměstnává mě myšlenka, co bude, až budu zpátky. Snažím se užívat toho, co mám tady a teď, ale mezitím musím myslet reálně, nebo realisticky, že se za chvíli vracím do Čech, takže na ty povinnosti, co mě pak čekají a jaké nastanou, ale zas nechci touto skutečností být naprosto pohlcená. Člověk přemýšlí, jaký to bude v Česku, jak to bude fungovat.“²⁴⁵

Tématu úzkosti se věnovala Brownová,²⁴⁶ která tvrdila, že vliv zahraniční zkušenosti může vést k přijetí autentického já i v „normálním“ životě, jenž je však doprovázen nutností čelit úzkosti. Zažívání úzkosti již před ukončením zahraničního pobytu tak může být určitým uznáním obtížnosti procesu osobní transformace v běžném životě. Tím, že dobrovolníci přiznávali nervozitu a nechut' navrátit se zpět, tak potvrdili, že dobrovolnický turismus pro ně

---

²⁴⁰ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Dominika.

²⁴¹ Viz kapitola 7.3.2.2.

²⁴² Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁴³ Rozhovor ze dne 19.3.2021, Alessia.

²⁴⁴ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Andrea.

²⁴⁵ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

²⁴⁶ Viz kapitola 4.

byl místem zažívání existenciální autenticity, kterou ve svém běžném životě zažívají v porovnání se zahraničním pobytem daleko méně.

7.3.3. Zažívání vzájemnosti

Dobrovolníci v rozhovorech připouštěli, že díky dobrovolnickému turismu přišli do kontaktu s lidmi, se kterými by měli v jejich běžném životě daleko menší pravděpodobnost se setkat a najít „společnou řeč“. Dobrovolníci konstatovali, že díky zažívání stejných zážitků s ostatními dobrovolníky a zakoušení místního života lokálních obyvatel se ekonomické, politické, sociální rozdíly začaly rozpadat.

Výsledky výzkumu tak potvrzují, že dobrovolníci zažívali interpersonální (mezilidskou) existenciální autenticitu. Tyto vztahy dobrovolníci prožili jak mezi ostatními dobrovolníky, tak i s místními. Proto je toto téma rozděleno do podtémat: „vzájemnost mezi dobrovolníky“ a „být součástí místní komunity“.

7.3.3.1. Vzájemnost mezi dobrovolníky

Na základě dlouhodobého pobytu s ostatními dobrovolníky respondenti konstatovali, že začali prožívat vzájemnost, která vyústila ve výjimečná přátelství, která pro ně znamenala velkou inspiraci.

„Když někam jedeš, tak máš daleko větší motivaci být otevřená vůči nim než doma, protože nechceš být sama. Je to jedna z motivací nebo cílů, že si zde uděláš přátele. Z tohoto pohledu je to možná jednodušší než doma. Určitě potkávaš lidi, se kterými bys neměla velkou pravděpodobnost se setkat.“²⁴⁷

„Řekla bych, že hlavním benefitem je setkávání se skvělými lidmi s úplně jinými životy a jinými životními zkušenostmi. Jsem obklopená tolika jinými lidmi, se kterými prožívám najednou stejné zkušenosti. Až pojedu domu, budu mít zase přátele, které jsem měla celý svůj život. Je to sice skvělé, ale nebudu mít s nimi takovou výměnu názorů a porovnání s jejich životními zkušenostmi, jako jsem měla tady.“²⁴⁸

„V tomhle prostředí jsem obklopená lidmi z celé Evropy, a nejen Evropy, například ze severní Afriky, jelikož jsem potkala lidi z Tuniska. Mám pocit, že mě tihle lidé nesoudí. Cítím se velice dobře, když mohu žít s lidmi z jiných zemí. (...) Líbí se mi, že díky nim objevuji nové věci. Předtím jsem měla předsudky o některých národnostech, ale teď už ne, protože jsem poznala tyhle lidi osobně a mohu říct, že všechny předsudky, které jsem ohledně nich měla, byly naprosto špatné.“²⁴⁹

---

²⁴⁷ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

²⁴⁸ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁴⁹ Rozhovor ze dne 19.3.2021, Alessia.

„Definitivně se mi bude nejmíc stýskat po lidech, se kterými jsem tady žila.“²⁵⁰

„Musím říct, že nejdůležitější a nejcennější pro mou zkušenost jsou lidé, které jsem zde potkala, protože mi dali strašně moc lásky, pozitivních rad, porozumění a zajímavých pohledů na svět.“²⁵¹

Participantů se tak považovali za daleko otevřenější vůči ostatním mezinárodním dobrovolníkům. Vzájemnost nakonec sloužila i k hlubšímu pochopení chování, tradic a zvyků ostatních dobrovolníků. Tento fakt, je ještě daleko více znatelnější v rámci vztahů mezi lokálními obyvateli, jak popisuje následující kapitola.

7.3.3.2. Být součástí místní komunity

Dobrovolníci podobně navazovali vztahy s místními lidmi. Tvrdili, že zažívali vzájemnost a intenzivní interakce s lokálními lidmi. Tyto benefity dobrovolnického turismu popisovali obzvláště zapáleně. Zažívání interpersonální existenciální autenticity tak pro dobrovolníky bylo nezapomenutelným zážitkem.

„Když jsem sem přijela, zažila jsem jejich pohostinnost, je to neuvěřitelné. I když opravdu nemají skoro nic. Snaží se ti z toho něco dát. Taky chtějí vědět co tady děláš. Ale cítím, že to opravdu chtějí vědět, takže se cítím trochu jejich součástí. Mám pocit, že mě tu přijímají. Že nás sem pozvali.“²⁵²

„Místní tě tu zvou na společné grilování a na țuicu²⁵³, aby sis ji s nimi dala. Je to opravdu úžasné.“²⁵⁴

„Lidi jsou si tady na vesnici bližší a tenhle pocit blízkosti tady zažívám i já jako cizinec, protože například když chodíme dělat rozhovory k místním domů, neuvěřitelně nás vítají. Tihle lidi nemají skoro nic. Vydělávají si tak 600 lei²⁵⁵ měsíčně, tohle je úplně nic v eurech a oni tě stejně pohostí, jako kdybys byla jejich člen rodiny. Tohle byla jedna z věcí, která mě tu nejmíc šokovala.“²⁵⁶

„Mám pocit, že se stávám součástí této komunity, i když jen malou částí.“²⁵⁷

„Celkově bych řekla, že největším přínosem je tu pozornost, kterou získáváme od lokálních lidí. Jsou tak pohostinní. Tohle nemáš ve svém každodenním životě. Lidi mi tady opravdu pomáhají. A já pocházím z prostředí, kde se neslo pravidlo, že si každý musí pomoc sám.“²⁵⁸

---

²⁵⁰ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sara.

²⁵¹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Chiara.

²⁵² Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁵³ Rumunská tradiční pálenka.

²⁵⁴ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Danelle.

²⁵⁵ V přepočtu asi 3176 Kč.

²⁵⁶ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Andrea.

²⁵⁷ Rozhovor ze dne 19.3.2021, Alessia.

²⁵⁸ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Gertrudis.

7.3.3. Porozumění rumunské kultuře

Jak už bylo zmíněno, vzájemnost sloužila i k hlubšímu porozumění rumunské kultuře. Dobrovolníci zažívali na vlastní „kůži“, jaké je žít v této části světa, a na základě toho změnili své postoje vůči ostatním. Výsledky této kapitoly tak ukazují, že díky osobnímu prožitku (zažívání existenciální autenticity) dochází k hlubšímu pochopení epistemologických skutečností (poznávání objektivní, popřípadě konstruktivní autenticity).

„Dobrovolnictví ti dá příležitost žít život místních lidí, a tím mu taky porozumět. Porozumět čím tady lidé procházejí. Nezákáš jen obrázek celé země, ale taky osobní příběhy díky osobnímu kontaktu.“²⁵⁹

„Když dobrovolničíš, je to jako kdybys to tu zažívala z pohledu místních. Nemáš potřebu jít na všechny ty módní místa. Učíš se toho víc, protože tu komunikuješ s místními lidmi.“²⁶⁰

„Já beru dobrovolnictví, že jsi součástí komunity v té zemi. Snažíš se mít nějaký dopad na tu komunitu. Takže se jakoby učíš o té zemi. Můžeš pokládat, že ses stala členem, když žiješ v komunitě. Snažíš se poznat tu zemi, tu kulturu. Nejlepší je taky, když za tu dobu zažiješ nějaké národní dny, svátky a můžeš si vyzkoušet nějaké tradice.“²⁶¹

„Když chceš vidět špičku ledovce a získat trochu ze země, tradiční cestování je taky skvělé, ale když chceš vidět lokální lidi, když chceš pocítit, jaký je život v Rumunsku, pak musíš zůstat dýl, být součástí komunity a dobrovolničit.“²⁶²

„Když jsi dobrovolník, lidé se ti otevrou, takže máš daleko lepší představu o jejich životě. Získáš víc smysluplné vztahy a taky pochopíš, na jakých základech jsou v téhle společnosti založeny vztahy, jak ti třeba dávají najevo, že se s tebou chtějí přátelit a tak.“²⁶³

„Očekávala jsem tu méně vzdělané lidi, nikdy bych to teda neřekla nahlas, ale někde hluboko v sobě jsem si to myslela. A teď tady potkávám lidi, mladší, než jsem já, kteří jsou tak inteligentní a motivovaní něco změnit anebo se něco naučit. A já si říkám: Ježíšmarjá, tady jsou tak skvělí lidé!“²⁶⁴

„Mí přátelé mi říkali něco, jako že jsou tady chudí lidé, a že tu budu žít ve špatných podmínkách. Vtipné na tom je, že tady v domě, ve kterém bydlíme, bylo přes zimu daleko víc teplo, než máme ve Španělsku doma. Máme malá topení, tady jsme si normálně topili. Měla jsem určité předsudky ohledně věku lidí. Myslela jsem si, že na vesnici budou jen staří lidé. Musím říct, mladí, mládež se tady podílí na zdejším společenském dění.

---

²⁵⁹ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Sandra.

²⁶⁰ Rozhovor ze dne 18.3.2021, Danelle.

²⁶¹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Niky.

²⁶² Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

²⁶³ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Masha.

²⁶⁴ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

A opravdu tady něco vytváří. Taky jsem si všimla, že tu děti, kterým je míň než osmnáct, mají obecně velice dobrou úroveň angličtiny a mají hodně energie a nápadů. To mě opravdu překvapilo.“²⁶⁵

Jestliže mezinárodní dobrovolnictví bylo pro dobrovolníky ze začátku především procesem utíkání před přílišným tlakem, poznáváním něčeho jiného a jakýmsi přiblížením k jejich opravdovějšímu já, postupem času pro ně začalo znamenat také cestu hlubokého pochopení a porozumění druhých. Tato trajektorie je nejvíce rozpoznatelná v následující kapitole.

7.3.3.4. Ze zaměření na sebe k zaměření na ostatní: Transkulturní perspektiva

Z rozhovorů se nakonec ukázalo, že na základě dlouhodobého, podnětného a svobodného kontaktu s ostatními lidmi docházelo kromě pochopení ostatních lidí a jejich životních příběhů k posunu z egoistického zaměření na sebe k altruistické snaze pomoci místním lidem. U dobrovolníků tedy došlo k posunu, na který ve svém výzkumu poukázala Zahrová.²⁶⁶ I když je nutno poznamenat, že k tomuto procesu nedospěli všichni dobrovolníci, jelikož některým z nich omezení z důvodu koronavirové pandemie ve velké míře znemožnila kontakt s místními.

„Neříkám, že jsem sem nepřijela pomoc ostatním, ale víc, protože jsem chtěla zažít něco nového. Teď mám spíš pocit, že přemýšlím nad tím, co ještě můžu udělat, jak jim víc pomoci.“²⁶⁷

„Co je vlastně myšleno otázkou sociálního vlivu. Mám pocit, že je to spíš občas jen předvádění, že něco děláme, co má velký význam. Čím však poznáváš skupinu, se kterou pracuješ, víc a víc a čím se to stane víc osobní, tím se to stane víc smysluplné. A pak se přistihneš, že se snažíš ve svém workshopu dělat maximum. Ale nepopírám občas mám pocit, že chci udělat jen prostě něco, ale pak vidím zklamané obličej nebo znužené posluchače. Takže si uvědomíš, že tohle dává význam. Že na tebe lidi spoléhají, že jim přineseš do jejich každodenního života něco nového.“²⁶⁸

„Dobrovolník na jedné straně dává a určitým způsobem se obětuje, ale ono se to pak obrátí a člověk získá hodně. Dává mi to potěšení. Není to práce jen pro peníze. Je to daleko víc obohacující.“²⁶⁹

Z výsledků se ukazuje, že u dobrovolníků došlo k sebepřekročení a sebesdílení. Zjištění z této kapitoly je nejvíce spojeno s transkulturní perspektivou a jejím východiskem lidské důstojnosti.²⁷⁰ Jestliže dobrovolníci prožívali existenciální autenticitu, což bylo popsáno

---

²⁶⁵ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Gertrudis.

²⁶⁶ Viz kapitola 4.

²⁶⁷ Rozhovor ze dne 17.3.2021, Camila.

²⁶⁸ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Greta.

²⁶⁹ Rozhovor ze dne 16.3.2021, Světlana.

²⁷⁰ Viz kapitola 4.1.

v předešlých kapitolách, z transkulturní perspektivy se setkali se svou vlastní důstojností. Nicméně, z výsledků této kapitoly vyplývá, že se dobrovolníci postupem času zaměřili i na důstojnost ostatních. Jejich život se tímto ničím neochudil, dobrovolníci naopak tvrdili, že se jejich život paradoxně stal smysluplnějším a radostnějším. Na výsledcích šetření je tudíž jednoznačně vidět, že uznání vlastní důstojnosti bez potvrzení důstojnosti „druhého“ není zcela kompletní a lidská identita je utvářena vztahem, který funguje na vzájemném obohacení. Na základě výzkumu tedy lze tvrdit, že dobrovolníci se stali tím více sami sebou, čím více přijímali a čím více se darovali.

8. Závěr

Jelikož v současnosti dochází ke zvýšení zájmu o cestování, jehož součástí je také stále více vyhledávaný dobrovolnický turismus, zajímalo nás, z jakého důvodu se čím dál tím větší počet lidí rozhodne vycestovat v rámci dobrovolnického turismu a jaké přínosy z něho vyplývají.

Proto jsme se na začátku bakalářské práce věnovali přehledu literatury, jež osvětluje základní zdroje motivace k vycestování. I když existují názory, že za cestováním nestojí žádné duchaplné důvody, mnoho autorů se domnívá, že za turismem stojí lidská touha po autenticitě. Lidé ji vyhledávají mimo domov, protože se, podle těchto autorů v běžném životě cítí odcizení vůči sami sobě a ostatním. Mezi autory však nepanuje shoda v porozumění tomu, co je autentické. Někteří z nich tvrdí, že se touha po autenticitě projevuje v turistickém vyhledávání autentických objektů, událostí a specifického lidského chování (objektivní a konstruktivní autenticita). Jiní, jako jsou Wang, Brownová, Kontogeorgopoulos a mnoho dalších, to popírají a tvrdí, že turisté touží po autentickém prožívání vlastního já, které je i určitým způsobem podmíněno poznáváním světa, ale není v tomto prožívání stěžejní.

Výsledná témata vzešlá z tematické analýzy se z velké části shodovala s Wangovou koncepcí existenciální autenticity a jejího dalšího rozpracování u Kontogeorgopoulose, Brownové, Wearinga a Zahrové, ačkoli dva poslední zmínění autoři výslovně s konceptem existenciální autenticity nepracovali.

Jelikož z odpovědí dobrovolníků vyplývá, že toužili jak po poznání, tak i po prostoru pro sebeaktualizaci, nebyli jsme zcela schopni určit, jestli dobrovolníci toužili více po epistemologických či ontologických zážitcích. V rámci studia benefitů se ve výpovědích dobrovolnických turistů výrazněji projevilo prožívání existenciální autenticity.

Obecně lze potvrdit, že dobrovolníci ve svých odpovědích vyzdvihovali fakt, že se ocitli v dlouhodobě podnětném a svobodném prostředí, které jim umožňovalo utvářet jejich vlastní život bez omezování a nátlaku v domácích poměrech. Dobrovolnický turismus tak pro dobrovolníky znamenal výzvu k sebezpozorování, sebehodnocení a realizaci jejich já. Podobně toto prostředí napomáhalo k navazování inspirativních a neobvyklých přátelství. Celkově tedy u dobrovolníků došlo k sebeaktualizaci. Z tohoto důvodu lze zobecnit, že hlavním benefitem dobrovolnického turismu bylo pro dobrovolníky zažívání existenciální autenticity. Nicméně, i hluboké porozumění chování ostatních a jejich kultuře, především pak místním obyvatelům a jejich způsobu života (poznávání objektivní, popřípadě konstruktivní autenticity) dobrovolníci taktéž považovali za významný benefit dobrovolnického turismu.

Je však nutné podotknout, že dobrovolníci do určité míry zaznamenávali rutinu, tudíž se v tomto smyslu dobrovolnický turismus liší od tradičního cestování. Nicméně fakt, že se dobrovolníci většinou obávali odjet zpět domů kvůli tomu, že se cítili na svém zahraničním pobytu lépe, svědčí o tom, že jim dobrovolnický turismus poskytl prostor pro prožití existenciální autenticity.

Nakonec je nutné zmínit, že výzkum neodhalil mezi dobrovolníky žádné příklady dlouhodobé osobní transformace, kterou zmiňují Kontogeorgopoulos a mnoho dalších autorů v souvislosti s benefity dobrovolnického turismu.²⁷¹ To však bylo zapříčiněno načasováním výzkumu, který se nekonal až po ukončení dobrovolnického pobytu, ale již v jeho průběhu. Zajímavým podnětem pro další výzkum by proto mohlo být zjišťování, jak se dobrovolníci cítili po návratu do jejich zemí a zdali u nich došlo k osobní transformaci a za jakých podmínek.

Dále jsme zjistili, jak se koronavirus promítl do motivací a benefitů dobrovolnického turismu. I když koronavirus ochromil celý turistický průmysl, dobrovolnický turismus v tomto představoval výjimku. Dobrovolníci totiž mohli překročit státní hranice se statutem dobrovolníka. Dalším zjištěním bylo, že koronavirová opatření znesnadňovala dobrovolníkům sociální kontakt.

Ačkoli koronavirová pandemie ztížila kontakt mezi dobrovolníky a místní komunitou, i přesto dobrovolníci zaznamenali posun z egoistického zaměření na sebe na altruistickou snahu pomoci ostatním lidem. Pokud se tedy podíváme na výsledky výzkumu transkulturní perspektivou, ukazuje se, že u dobrovolníků došlo k sebezpřekročení a sebedílení, a tudíž k uznání lidské důstojnosti druhých. Jak sami dobrovolníci připouštěli, sebedarování nezpůsobilo seberozdání ani jakousi vlastní sebedestrukci. Respondenti naopak potvrzovali, že díky tomuto posunu zažívali hluboký smysl života.

Na základě výzkumu jsme se tedy dozvěděli, že dobrovolníci se stali tím více sami sebou, čím více přijímali a čím více se darovali. V tomto kontextu se studium turismu nabízí jako jedna z možností k uchopení zásadní antropologické otázky o tom, kdo vlastně jsme, a to díky kontaktu s „druhým“.

---

²⁷¹ Viz kapitola 4.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

ALEXANDER, Zoë a BAKIR, Ali. Understanding voluntourism: A Glaserian grounded theory study. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011. ISBN 978-0-203-85426-6.

APOSTOLOPOULOS, Yiorgis et al. *The Sociology of Tourism: Theoretical and Empirical Investigations*. London and New York: Routledge, 1996. ISBN 978-0-415-27165-3.

BAUMAN, Zygmunt. *Globalizace: důsledky pro člověka*. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0817-7.

BOORSTIN, J. Daniel. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Vintage, 1992. ISBN 978-0679741800.

BURDA, František. *Za hranice kultur: transkulturní perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. ISBN 978-80-7325-402-5.

Center for responsible Travel. *The Case for Responsible Travel: Trends & Statistics 2019*. BRAY, H. Samantha. Washington: CREST, 2019.

DE BOTTON, Alain. *Umění cestovat*. Zlín: Kniha Zlín, 2010. ISBN 978-80-87162-92-7.

Department of Economic and Social Affairs: Statistics Division. *International recommendations for tourism statistics 2008*. New York: United Nations, 2010. ISBN 978-92-1-161521-0.

EUROPEAN COMMISSION. *European Solidarity Corps Report 2018-2019*. European Union, 2020. ISBN 978-92-76-27417-9.

EUROPSKÁ KOMISIA. *Dobrovoľnícka práca v rámci európskeho zboru solidarity je príležitosťou...* Európska Únia, 2018. ISBN 978-92-79-91018-0.

GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebe prezentace v každodenním životě*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 1999. ISBN 80-902482-4-1.

GRETZEL, Ulrike. #travelsselfie. A netnographic study of travel identity communicated via Instagram. In: CARSON, Susan, PENNING, Mark. *Performing cultural tourism communities, tourists and creative practices*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2017. ISBN 978-1-138-04142-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

CHORVÁT, Ivan. *Cestovanie a turizmus v zrkadle času*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela, 2007. ISBN 978-80-8083-344-2.

JIRÁSEK, Ivo a Jakub SVOBODA. *Putování a smysl života: proměna člověka v zimní přírodě*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Gymnasion. ISBN 978-80-244-4796-4.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Grada, 2013, ISBN: 978-80-247-4603-6.

KRIPPENDORF, Jost. *The Holiday Makers: Understanding the Impact of Leisure and Travel*. London: Butterworth-Heinemann, 1987. ISBN 0-7506-4348-X.

LEPP, Andrew. Discovering self and discovering others through the Taita Discovery Centre volunteer tourism programme, Kenya. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008. ISBN 978-1-84593-380-7.

MACCANNELL, Dean. *The tourist: A new theory of the leisure class*. Berkeley, University Of California, 1999. ISBN 0-520-21892-2.

MAFFESOLI, Michel. *O nomádství: iniciační toulky*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Prostor, 2002. ISBN 80-7260-069-9.

MCDONALD, Matthew a WILSON, John. Volunteer tourism: An existential perspective. In: WEARING, L. Stephen a MCGEHEE G. Nancy, ed. *International volunteer tourism: Integrating travellers and communities*. Wallingford: CABI, 2013. ISBN 978-1-84593-696-9.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

MÜLLEROVÁ, Magdalena, ed. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění – Divadelního ústavu, 2011. ISBN 978-80-7008-268-3.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

PETRUSEK, Miloslav. *Společnosti pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2006. ISBN 80-86429-63-6.

PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. 978-80-246-4357-1.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.

SELWYN, Tom. Introduction. In: SELWYN, Tom, ed. *The Tourist image: myths and myth making in tourism*, New York, Chichester, 1996. ISBN 978-0471963097.

SPODE, Hasso. Historie dějin cestovního ruchu. In: ŠTEMBERK, Jan. *Kapitoly z dějin cestovního ruchu*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov ve spolupráci s katedrou společenských věd Vysoké školy obchodní v Praze, 2012. ISBN 978-80-7415-065-4.

SPODE, Hasso. O původu turismu. Příspěvek k historické antropologii. In: ŠTEMBERK, Jan, MANOVÁ, Miroslava a kol. *Historie a cestovní ruch – perspektivní a podnětné spojení: pocta profesorovi Vratislavu Čapkovi k 85. narozeninám*. V Praze: Vysoká škola obchodní v Praze, 2008. ISBN 978-80-86841-10-6.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. ISBN 80-85834-60-X.

ŠÍPEK, Jiří. *Úvod do geopsychologie: svět a putování po něm v kontextu současné doby*. Praha: ISV, 2001. ISBN 80-85866-70-6.

ŠTÝRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geograficko psychologické souvislosti cestování, turistiky a rekreace: kapitoly z geopsychologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. ISBN 978-80-7435-114-3.

ŠTÝRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. ISBN 978-80-7435-127-3.

TOFFLER, Alvin. *Šok z budoucnosti*. Přeložil Stanislav MUNDIL. Praha: Práce, 1992. ISBN 80-208-0160-X.

TOŠNER, Jiří a SOZANSKÁ, Olga. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6

URRY, John a LARSEN, Jonas. *The tourist gaze 3.0*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2011. ISBN 978-1-84920-376-0.

WANG, Ning. *Tourism and modernity: a sociological analysis*. New York, Pergamon, 2000. ISBN 0-08-043446-0.

WEARING, Stephen. a DEVILLE, Adrian. a LYONS, D. Kevin. The Volunteer's Journey Through Leisure into the Self. In: LYONS, D. Kevin a WEARING, Stephen, ed. *Journeys of discovery in volunteer tourism: International Case Study*. Wallingford: CABI, 2008. ISBN 978-1-84593-380-7.

WEARING, Stephen. *Volunteer Tourism_ Experiences that Make a Difference*. Wallingford: Cabi Publishing, 2001. ISBN 0-85199-533-0.

World Economic Forum. *Tourism Competitiveness Report 2019*. Travel and Tourism at a Tipping Point. CALDERWOOD, Lauren, SOSHKIN, Maksim, FISHER, Mike a WINBERG, Neil. Geneva: World Economic Forum, 2019. ISBN-13: 978-2-940631-01-8.

ZAHRA, Anne. Volunteer tourism as a life-changing experience. In: BENSON, M. Angela, ed. *Volunteer tourism: Theory framework to practical applications*. London: Routledge, 2011. ISBN 978-0-203-85426-6.

Články a internetové zdroje

ABBEELE, V. D. Georges. Sightseers: The Tourist as Theorist. *Diacritics*. 1980, **10**(4). ISSN 0300-7162.

BARBERÁ, G. MARCEL. Bosnia, Albania, Romania Top European Pollution-Related Deaths Ranking. In: *BalkanInsight*. [online]. 08.08.2020 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2020/09/08/bosnia-albania-romania-top-european-pollution-related-deaths-ranking/>

BRAUN, Virginia. CLARKE, Victoria. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 2006. ISSN 1478-0887.

BROWN, Sally. Travelling with a Purpose: Understanding the Motives and Benefits of Volunteer Vacationers. *Current Issues in Tourism*, 2005, 8(6). ISSN 1368-3500.

BROWN, Lorraine. Tourism: A catalyst for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2013, **40**. ISSN 0160-7383.

DE ROSA, Donato a KIM, S. Yeon. Romania: Thriving cities, rural poverty, and a trust deficit. In *BROOKINGS* [online]. 05.06.2018 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2018/06/05/romania-thriving-cities-rural-poverty-and-a-trust-deficit/?fbclid=IwAR3MOU0nAtIHK-9lMIoQGbhT-KUERtiheLaSoVMYRO8o55XHBaDFrFKXewE>

DUTHIE, Kate. The Evolution and Future of Voluntourism. In: *World Nomads* [online]. 09.08.2018 [cit. 28.02.2021]. Dostupné z: <https://www.worldnomads.com/responsible-travel/make-a-difference/participation/the-evolution-and-future-of-voluntourism>

GRABURN, H. H. Nelson. The anthropology of tourism. *Annals of Tourism Research*. 1983, **10**(1). ISSN 0160-7383.

HAN, Heesup; MENG Bo; CHUA, Bee-Lia; RYU, B. Hyungseo a KIM, Wansoo. International volunteer tourism and youth travelers – an emerging tourism trend. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 2019, **36**(5). ISSN 1540-7306.

HANDLER, Richard, SAXTON, William. Dissimulation: Reflexivity, Narrative, and the Quest for Authenticity in “Living History “. *Cultural Anthropology*, 1988 **3** (3). ISSN 1548-1360.

CHORVÁT, Ivan. Turista a turismus jako metafory pohybu a pobytu člověka v modernej spoločnosti. K niektorým vybraným koncepciám sociológie turizmu. *Sociální studia*, 2006, 1. ISSN 1803-6104.

International Civil Aviation Organization. Annual Report 2018. *The World of Air Transport in 2018*. [online]. ©2011 [cit. 21.10.2020]. Dostupné z: <https://www.icao.int/annual-report-2018/Pages/the-world-of-air-transport-in-2018.aspx>

IQBAL, Mansoor. Instagram Revenue and Usage Statistics (2020). In: *Business of Apps* [online]. Datum aktualizace 30.07.2020 [cit. 06.10.2020]. Dostupné z: <https://www.businessofapps.com/data/instagram-statistics/>

KAPUSTA, Jan. Poutnictví nebo turismus? Přehodnocení náboženských a sekulárních cest za nevšedností. *AntropoWebzin*. 2011, **1**. ISSN 1801-8807.

KIM, Hyounggon a JAMAL, Tazin. Touristic quest for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2007, **34**(1). ISSN 0160-7383.

KONTOGEOGPOULOS, Nick. Finding oneself while discovering others: An existential perspective on volunteer tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*. 2017, **65**. ISSN 0160-7383.

MACCANNELL, Dean. Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Journal of Sociology*. 1973, **79**(3). ISSN 1537-5390.

MAZAREANU, Elena. Number of flights performed by the global airline industry from 2004 to 2021 In: *Statista.com* [online]. 02.12.2020 [cit. 14.12.2020]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/564769/airline-industry-number-of-flights/>

NEWBERRY, Christina. The 2020 Instagram Hashtag Guide – How to Use Them and Get Results. In: *Hootsuite.com* [online]. 23. 06. 2020 [cit. 07.10.2020]. Dostupné z: <https://blog.hootsuite.com/instagram-hashtags/>

PŮTOVÁ, Barbora. Autenticita a představy v antropologii turismu. *Lidé města*, 2018, **20** (1). ISSN 2571-0958.

Romanian Insider. *Corruption and other human rights issue in Romania* [online]. City Compass Media, ©2015 [cit. 21.03.2021]. Dostupné z: https://www.romania-insider.com/corruption-and-other-human-rights-issues-in-romania?fbclid=IwAR0ULYJM1KhfeJb9IhB60KRZy7xhWfcX_c_JUHQToXg1eETa6iqJ86KOImo

ȘANDOR, D. Sorin a POPESCU, Marciana. Religiosity and Values in Romania. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*. 2008, **22E**. ISSN 2247-8310.

STEINER, J. Carol a REISINGER, Yvette. Understanding existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 2006, **33**(2). ISSN 0160-7383.

VANÍČEK, Jiří. Marketing a cestovní ruch. *Auspicia: Recenzovaný časopis pro otázky společenských věd*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, **1**. ISSN 2464-7217.

WANG, Ning. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 1999, **26**(2). ISSN 0160-7383.

WEARING, Stephen. a MCGEHEE, N. Gard. Volunteer tourism: A review. *Tourism Management*. 2013, **38**. ISSN 0261-5177.

Přílohy

Příloha A: 19 Otázek pro participanty

1. Co Vás vedlo k rozhodnutí působit jako dobrovolník v rámci programu Evropského sboru solidarity?
2. Byla solidarita prvním a hlavním motivem, proč jste sem jeli? Jaký byl Váš hlavní důvod?
3. Proč jste si zvolili Rumunsko?
4. Co jste si mysleli o Rumunsku a jeho obyvatelích před příjezdem? Změnila se Vaše perspektiva během Vašeho pobytu? Pokud ano, můžete vysvětlit Váš názor?
5. Jak se podle Vás liší zkušenosti z dobrovolnictví v zahraničí od tradičního turismu?
6. I když jste dobrovolník v rámci Evropského sboru solidarity, cítíte se jako turista?
7. Vidíte nějaký rozdíl mezi životem v zahraničí a běžným životem ve Vaší zemi?
8. Z jakých důvodů cestujete?
9. Cítíte se kvůli pobytu v zahraničí “více sami sebou”, šťastnější, uvolněnější a že Váš život je více duchaplný apod. v porovnání s tím, jak jste se cítili ve Vaší každodenní životní rutině?
10. Bavíte se tady víc než doma?
11. Souhlasili byste s názorem, že jste během svého pobytu otevřenější vůči ostatním lidem? Pokud ano, můžete vysvětlit svůj názor?
12. Vzhledem k tomu, že jste v zahraničí, přehodnocujete své vlastní hodnoty, svůj názor a také to kým jste, více než obvykle? Pokud ano, z jakých důvodů?
13. Měli jste pocit, že tahle zkušenost byla intenzivní? Byla to pro Vás výzva?
14. Souhlasíte s tvrzením, že Vás tato zkušenost nějakým způsobem změnila? Pokud ano, jak?
15. Cítíte se nervózní ohledně návratu zpět? Chcete něco ve Vašem životě změnit až se vrátíte?
16. Jak byla Vaše zkušenost ovlivněna dobrovolničením online? Myslíte si, že by osobní kontakt nějakým způsobem změnil Vaši zkušenost? Pokud ano, tak jak?
17. Jaký vliv mělo venkovské prostředí na Vaši zkušenost? / Jaký vliv mělo městské prostředí na Vaši zkušenost?
18. Prohloubil se Vám pohled na to, co znamená pomáhat ostatním lidem během Vašeho pobytu? Pokud ano, můžete popsat tento posun?

19. Jaký hlavní benefit Vám přinesla tato zkušenost?